Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 726 ՈՒՐԲԱԹ 6 ՅՈՒՆԻՍ 1886 (Ն. Տ.) 18 ՅՈՒՆԻՍ 1886 15 ՌԱՄԱԶԱՆ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكیان خاننده آرەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գահեկան	արծաթ		200
» » Վեցամսեայ	»	»		100
» » Եռամսեայ	»	»		50
Գաւառաց » և օտարական Թղթատարով՝ տարեկան	»	»		240
Գաւառաց համար և օտարական Թղթատարով՝ վեցամսեայ	»	»		120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք			56
» » վեցամսեայ	»			28

Դուրսէ ղրկուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՊԱՒԻԵՐԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐՆ. Հավասի հեռագիր մը ծանոյց մեզ Պաւիերայի Լուի Բ. Թագաւորին գահազրկութիւնն և նորա հօրեղբօր՝ Լուիդբոլտ Իշխանին հաստատումն իբրեւ Խնամակալ Տէրութեան։

Այս դէպքի մանրամասնութիւնք, զորս երեկի Սուրհանդակը բերաւ, բոլոր Եւրոպիոյ մէջ ամենէն հետաքրքրաշարժ խնդիրն են այժմ։

Ընթերցողք կը յիշեն թէ Պաւիերայի Թագաւորն յոյժ արտառոց մարդ մ՚էր։ Իրեն օրինակ ընտրած էր զԼուի ԺԴ վեհաշուք այլ շռայլ Թագաւորն Ֆրանսայի, որոյ անլուր պերճանաց հաւասարիլ կը ճգնէր։ Միլիոններ կը վատնէր շքեղ պալատներ, դղեակներ, ամարանոցներ, և Թատրոններ կառուցանելու, և խենթ էր Վակների երաժշտութեան, զոր իւր յատուկ հովանաւորութեան ներքեւ առած էր։ Իւր կառուցանել տուած հոյակապ Թատրոնին մէջ Թող չէր տար որ ուրիշ ունկնդիր մուտ գտնէր, և ինք իւր արքայական օթեակին մէջ նստած, միակ հանդիսատեսը կը լինէր դերասանաց ու նուագածուաց առաջնակարգ խմբին մը ներկայացմանց։ Պետական գործերէ խոյս կուտար։ Օրերով անտեսանելի կը մնար իւր Նախարարաց, որք դղեակէ ի դղեակ կը փնտռէին զինք, և եթէ գտնէին իսկ, հետը չէին կրնար խօսիլ։ Միւս կողմէ, պարտքերը կը դիզուէին, և պարտատէրք պալատան դուռները պաշարելով, գայթակղալից տեսարան մը կը ներկայացնէին, բոլորովին տարբեր այն հրապուրիչ տեսարաններէ որոց եղական հանդիսատեսն էր Ն. Վեհափառութիւն։

Իւր եղբայր Օթօ Իշխանը խելագարած էր արդէն, և իւր մօր հայրն ու եղբայրն ալ մոլայն հիւանդութենէ մեռած էին։ Հետեւապէս, խելագարութիւնը ժառանգական էր գերդաստանին մէջ, և վերջերս բացարձակապէս յայտնի եղած էր թէ Լուի Բ. Թագաւորն եւս խելագարած էր։ Երբ իմացուեցաւ թէ գիւղացի մը Ն. Վեհափառութեան կողմէ Նախարարապետ կարգուեր է, և թէ ծխապանի մը ձեռամբ հրաման ղրկեր է իւր Նախարարաց՝ իրենց պաշտօններէն հրաժարելու, ևն., տխուր իրողութիւնն ո՛չ եւս կրնար ծածկուիլ Պաւիերայի ժողովրդէն, որ, իւր ամեն արտառոց հանգամանաց հակառակ, ջերմ սէր կը տածէր Լուի Բ. Թագաւորին վրայ, իւր բարեսիրութեան և իշխանական առատաձեռնութեան համար։

Վերջապէս, Նախարարք որոշեցին, ըստ բացորոշ տրամադրութեան Սահմանադրութեան, գէթ առժամապէս գահէն վար առնուլ Լուի Բ. Թագաւորն, և որովհետեւ եղբայրն ալ — ուղղակի ժառանգն — իրեն պէս խենթ էր, իւր հօրեղբայրը կարգել Խնամակալ։

Նախարարք, ամեն օրինական ձեւ ամբողջացնելու համար, փորձեցին այս որոշում ծանուցանել Թագաւորին։ Ուստի, Նախարարք ոմանք գացին Հոհէնշվանկաու դղեակն։ Իրենց դիտումն էր Թագաւորը բռնել և գոց կառքով քաղաք բերել։ Բայց . . . ետ մոլեցան կորուստ տալով։ Դղեակին պահապանք Թող չտուին որ Նախարարք ներս մտնէին։ Գործն իմաց չպիտի տրուէր Թագաւորին, զոր կ՚ուզուէր յանկարծակիի բերել։ Բայց երբ պահապանք կ՚ըսէին թէ Թագաւորէն հրաման կը կարօտին դղեակին դուռները բանալու համար, Նախարարներէն մին անխոհեմաբար կ՚ըսէ թէ, «Թագաւորն այլ եւս հրաման չի կրնար տալ»։ Թագաւորին առաջին կառապանն որ Ն. Վեհափառութեան անձին ապահովութեան յատկապէս կը հսկէր, անմիջապէս կ՚երթայ գործը կ՚իմացնէ Թագաւորին, որ կը հրամայէ մարդ ներս չընդունել, եւ ինք ալ կ՚երթայ դղեակին ներքին սենեակներէն միոյն մէջ ամրապէս կը փակուի։ Նախարարք կը յանդիմանեն պահապանները։ Սոքա կը պատասխանեն՝ իրենց հրացաններն և սուրերը ներկայացնելով։ Նախարարական պատուիրակութեան մէկ անդամը, Կոմս Հոլնշտայն, բարձրահասակ և յաղթանդամ մարդ, կը փորձէ բռնի ճամբայ բանալ և անցնիլ. բայց անմիջապէս կը ձերբակալուի։ Շրջակայները գործն իմացուելով, ջրհանկիրներ եւ գիւղացիներ կը հասնին, և փախչելու վրայ եղող միւս Նախարարներն ալ կը ձերբակալեն։ Թագաւորն ինք հեռագրաւ հրաման կը ղրկէ մօտերը գտնուող զօրագնդի մը, «Հասէ՛ք եկէք ի Հօհէնշվանկաու՝ ձեր վտանգեալ Թագաւորը պաշտպանելու»։ Բայց հրամանատար սպայն գործը պատերազմական նախարարին իմացնելով, հակառակ հրաման կը ստանայ, և տեղէն չի շարժիր։ Իսկ դղեակն հասած Նախարարք պաշարուած գտնուելով ամբոխի մը կողմէ որ կը սպառնար մեռցնել զիրենք, մեծ դժուարութեամբ լուր կը ղրկեն մօտակայ Ֆիւսէն քաղաքին կառավարչին, որ ոստիկաններով կը հասնի դղեակն, և դժուարաւ կ՚ազատէ Նախարարներն, որք ամեն ինչ հոն Թողլով կ՚աճապարեն ետ դառնալ։ Նոյն միջոցին Թագաւորն հրամանագիր մը կը ստորագրէ, որով կը պատուիրէ . . . Նախարարաց մէկ մէկ աչքն հանել։ Իսկ գիւղացիք, Խնամակալ Իշխանին հրատարակած Ցայտարարութենէն տեղեկանալով թէ վտանգ չկայ սիրելի Թագաւորին կենաց, կը հանդարտին։

Պաւիերայի ամենէն ճարտար մասնագէտ բժշկաց որոշմամբ, Լուի Բ. Թագաւորին կատարեալ խելագարութիւնն ո՛չ միայն երկբայելի չէր, այլ նաեւ անհրաժեշտ էր անմիջական միջոցներ ձեռք առնուլ նորա կեանքը փրկելու համար։ Ըստ այս որոշմանց, Թագաւորը փոխադրեցաւ բարձրադիր ամարանոց մը լճի մը եզերքը, Գերմանիոյ ամենէն գեղատեսիլ մէկ վայրը։ Զինք հսկելու պաշտօնն ստացան յիմարներ հսկելու քաջավարժ քանի մը մասնագէտ անձինք։ Ըստ առաջնոյն տարին 5,000,000 մարք Թոշակ պիտի ընդունի. բայց մէկ միլիոնը միայն իրեն պիտի լինի, 200,000ը Խնամակալին պիտի տրուի, և մնացեալ 3,800,000ը պիտի յատկացուի իւր շռայլութեանց արդիւնք եղող 14 միլիոն մարքը վճարելու։

Իշխան Խնամակալն հետեւեալ Ցայտարարութիւնն հրատարակեց.

«Յանուն Վեհափառ Թագաւորին,

«Մեր Պաւիերայի արքայական տանն և պաւիերացի հաւատարիմ ժողովրդն, Աստուծոյ անքննելի կամօք, ենթարկեցան մեծ դժբախտութեան մը։ Մեր սիրեցեալ եղբօրորդին, Ն. Վ. Լուի Բ., ծանր հիւանդութենէ մը բռնուած է, որ երկար ժամանակ պիտի արգիլէ իրեն իշխանութիւն վարել ըստ Սահմանադրութեան Բ. գլխոյն 11րդ յօդուածին։

«Որովհետեւ Ն. Վեհափառութիւն ինքնին ո՛ և է միջոց ձեռք չէր առած ի նախատեսութիւն այս իրողութեան, և հիմա չի կրնար տնօրինութիւն մ՚ընել, և որովհետեւ մեր սիրեցեալ եղբօրորդին Օթոն Իշխանն եւս երկար ժամանակէ ի վեր ենթակայ է հիւանդութեան մը որ իրեն Թոյլ չի տար ստանձնել Խնամակալութեան պաշտօնը, Սահմանադրութեան տրամադրութիւնք պարտ կը դնեն մեր վրայ, որ մերձաւորագոյն ազգականն ենք, Թագաւորութեան գործերը վարելու տխուր պարտականութիւնը։

«Սորին յաւով ծանուցանելով ամենեցուն զայս որոշում, Սահմանադրութեան Բ. գլխոյն 11 և 16րդ յօդուածոց համաձայն արտասովոր նիստ կը հրաւիրենք Երեսփոխանական Ժողովն յունիս 15 երեքշաբթի օրը։ Կառավարչաց կը պատուիրուի ծանուցանել Երեսփոխանաց, ուպէս զի ժամանակին ի Միւնիխ գտնուին։

Միւնիխ, 10 յունիս 1886 ԼՈՒԻԴԲՈԼՏ
Իշխան Պաւիերայի
(Ստորագրութիւնք Նախարարաց)»

Թագաւորը Թէեւ ի սկզբան մերժեց ընդունիլ բժիշկներն և Նախարարները, բայց երբ Նախարարք, դուրսէն ոստիկան և զօրք բերելով, տիրեցին դղեկին, կրցան բժշկաց հետ ներկայանալ Ն. Վեհափառութեան, որուն ներկայացուցին Խնամակալութեան Ցայտարարութիւնն, ստորագրելու համար։ Խենթի մը ստորագրութիւնը խնդրողներուն միայն վիճակն ալ քիչ թէ շատ խանգարուած պէտք է լինի։ Թագաւորը բնաւ ընդդիմութիւն չըրաւ, բայց բանի մը տակ ստորագրութիւն չգրաւ։

Նախարարք յարմար ժամանակին մտեր են Թագաւորին քով, որուն մտերիմք ամեն պատրաստութիւն տեսած էին՝ զնա Թիրոլ, աւստրիական հողը փախցնելու համար, ուր Թեկնածուի մը դերն ստանձնելով, մտահոգութեան անսպառելի նիւթ մը պիտի լինէր Պաւիերայի համար, փոխանակ իբրեւ խելագար փակուելու Պաւիերայի մէջ իսկ։ Դաւն ի դերեւ ելեր է սակայն։

Խնամակալ Լուիդբոլտ Իշխանը ծընած է 1821ին, և Պաւիերայի Լուի Ա. Թագաւորին երրորդ որդին է։ Զօրավար է, և ներկայ գտնուած է 1866ի և 1870—71ի պատերազմաց։ Ուղեւորած է Իտալիա, Յունաստան, Եգիպտոս, և ուրիշ երկիրներ։ Ուսումնասէր է, և՝ իւր եղբօրորդւոյն նման՝ գեղարուեստից սիրահար։ Բարեբարոյ մարդ մ՚է, բարեպաշտ կաթոլիկ, բայց ազատամիտ միանգամայն։ Լուի Բ. Թագաւորին ազատական Նախարարք լաւ կը յարմարին նաեւ այս կաթոլիկ Խնամակալին, և չի կարծուիր որ իրագործուի անդրալեռնական Պաւիերացւոց բաղձանքն, որք պապական գերիշխանութեան յեղաշրջում մը կ՚ակնկալեն իրենց երկրին մէջ։

Խնամակալութեան հրատարակումէն առաջ իրաց վիճակը ծանուցած է Պիզմարք Իշխանին։ Բայց գործը բոլորովին պաւիերական ներքին խնդիր մը լինելով, Պերլինի Կայսերական Կառավարութիւնը ազատ Թողած է Պաւիերայի Կառավարութիւնը՝ զարժանն տնօրինելու։

Լուի Բ. Թագաւորն էր որ, ի դիմաց գերման Վեհապետներու, հրաւիրեց Բրուսիոյ Վիլհէլմ Թագաւորը Կայսերական Թագ դնելու ի Վերսայլ։ Նաեւ Լուի Բ. Թագաւորն էր որ, Նաբոլէոն Բ. ի յարձակողական ընթացից վրայ, Պաւիերայի բանակին յօգնութիւն առաջարկած էր Բրուսիոյ Թագաւորին, և օրինակ եղած միւս գերման Վեհապետներուն՝ Ազգային Միութեան գործը փութացնելու։

Զարմանալի զուգադիպութեամբ մը, Լուի Բ.ի խելագարութիւնն և Լուիդբոլտ Իշխանին Խնամակալութիւն հռչակեցան ի Պաւիերա նո՛յն օրն յորում ի Պերլին տեղի կ՚ունենար պաշտօնական մերկացումն Նորակառոյց արձանին Բրուսիոյ Վիլհէլմ Դ. Թագաւորին, որոյ խելագարմանը պատճառաւ ի գահ նստած էր իւր եղբայր, արդի Վիլհէլմ կայսրն։

* * *

Ասոնք են աւասիկ ինչ որ երեկի սուրհանդակը ծանոյց մեզ Պաւիերայի դէպքերուն վրայ մինչեւ յունիս 11 Թուականը։

Բայց, յունիս 11էն յետոյ, եւ՛ս առաւել ողբերգական դէպքեր տեղի ունեցած են հոն, ինչպէս կը ծանուցանեն նորագոյն հեռագրեր։

Լուի Բ. գահազուրկ Թագաւորը, Պէրկի դղեակը փոխադրուելէն յետոյ, իւր վրայ զգուշութիւն ի գործ չդըրուած վայրկենի մը մէջ գտած է իւր ողբալի և ողբերգական մահն, ինչպէս նաեւ բժիշկ մը որ սովորաբար կ՚ընկերանար իրեն։

Միւնիխէ յունիս 12 Թուով Հավասի հեռագիր մը կը ծանուցանէ.

«Թագաւորն որ առջի օրուընէ ի վեր մեկուսացեալ իւր ի Նայշվանշտայն, վերջապէս հաւանեցաւ կառավարական յանձնախմբին հետ երթալ Պէրկի դղեակը։— Մեկնելէն առաջ, Թագաւորը զինք հըսկող պաշտօնեաներուն ուղղեալ յուզիչ բանախօսութիւն մ՚ըրաւ։— Ճամբուն վրայ կը կենար խուռն բազմութիւն մը, ողջունելով վեհապետն, որ շնորհակալութիւն կը յայտնէր այս համակրալից ցոյցերուն համար։— Ի Ստարնպերկ, Թագաւորն ընդունեցաւ Հոլնշտայն կոմսին կողմէ (զոր երկու օր առաջ ձերբակալել տուած էր՝ զինք բռնել ուզելուն համար,) և Վաշինկթոն հազարապետին կողմէ, որ իւր քովէն չպիտի զատուի։—Ժամ 2ին, Թագաւորն ողջամբ հասաւ Պէրկի դղեակը։»

Հավասի ուրիշ հեռագրեր, Թագաւորին անակնկալ մահուան սրտայոյզ պարագայները ծանուցանելէ յետոյ, (որ տեղի ունեցած է Ստէ ռնպերկ լճին քով,) կը յարէ. «Կէս գիշերուն, Թագաւորին և անոր ընկերակցող բժիշկին մահը պաշտօնապէս հաստատուեցան։ Դղեակին պաշտօնեայք, Ն. Վեհափառութեան բացակայութենէն մտահոգ, քննութեան ելած էին, որ ի վեր հանած է տխուր իրողութիւնը։

—Միւնիխ, 14 յունիս. Խնամակալ Իշխանին մէկ հրամանագիրը, Թագաւորին մահը ծանուցանելով, Թագաւոր կը հռչակէ հանգուցելոյն եղբայրը, զիշխան Օթոն։ Բայց որովհետեւ Օթոն Իշխանն ալ հիւանդ է, (խելագար է,) նոր Թագաւորը չի կրնար իշխանութիւն վարել։ Հետեւապէս Լուիդբոլտ Իշխանը կը վերստանձնէ Խնամակալութիւնն, հրաւիրելով ժողովուրդն հնազանդիլ Թագաւորին և Խնամակալին։

—Միւնիխ, 14 յունիս. Այսօր, միջօրէէն առաջ, զօրքերն, ըստ Սահմանադրութեան, հաւատարմութեան երդում տուին Օթոն Թագաւորին և Խնամակալին։—Նախարարք Պէրկի դղեակը գնացին, քննութիւն կատարելու Թագաւորին մահուան տարօրինակ պարագայից վրայ։ — Ժողովուրդը խորին տխրութիւն կը ցուցնէ այս վշտալի դէպքին համար։— Եկեղեցիք մեռելոց տխրանուագ զանգակները կը հնչեցնեն։

—Միւնիխ, 15 յունիս. Դժբախտ Թագաւորին մարմինն, եկեղեցականներ պարունակող երեք կառքերու և հեծելազօրաց գումարտակի մը հետ, փոխադրեցաւ Պէրկէ ի Միւնիխ։ Կէս գիշերէն ժամ մը ետքը, դրուեցաւ պալատան մէջ։

ԴԷՊՔԵՐՆ ՅԱՆԳԼԻԱ. Նախարարութիւնը ծանոյց Խորհրդարանին Թէ Թագուհին հաւանած է Երեսփոխանութեան անմիջական լուծման։ Ինչ ինչ ընթացիկ օրակարգներ տնօրինուելէ յետոյ, ժողովը պիտի լուծուի։ Եթէ, ընդհանուր Ընտրութեանց մէջ, երկիրը դատապարտէ Նախարարութեան Իռլանտական Ծրագիրը, նոր Խորհրդարանը շուտով պիտի գումարուի։ Հակառակ պարագայի մէջ, հոկտ.ին։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնն հաւանեցաւ այս կարգադրութեան։ Ժողովն անմիջապէս ձեռնարկեց Ելմտացոյցի վիճաբանութեան, և շատ մը վարկեր քուէարկեց։

— Չորս կուսակցութիւններն ամենայն զօրութեամբ մտած են ընտրական պայքարին մէջ։ Պ. Չէմպըլէյն ամենէն առաջ հանեց իւր ընտրական Ցայտագիր։ Արմատականաց Պետը կը դատապարտէ Պ. Կլատսթոնի Իռլանտական Ինքնօրինութեան և Կալուածոց վերադնման ու վերաբաշխման Ծրագրերն, և հակառակ ծրագիրներ կը ներկայացնէ։ Ինքնօրինութեան մասին, կ՚առաջարկէ որ Թէ՛ Անգլիա, Թէ՛ Սկովտիա, Թէ՛ Վալէս և Թէ՛ Իռլանտա մէկ մէկ Տեղային երեսփոխանական ժողով ունենան իրենց ներքին գործերը տնօրինելու համար, ամենքն ալ ենթարկեալ Լոնտոնի Խորհրդարանին գերիշխանութեան։ Պ. Չէմպըլէյն այսպէս Իռլանտական խնդիրը կը խեղդէ աւելի ընդհանուր խնդրոյ մը մէջ, և քաղաքական գոյութիւն մը կը զլանայ Իռլանտայի։

—Ռօզընտէյլի (որոյ Երեսփոխանն է Լորտ Հարթինկթըն) ազատական ընտրողական խորհուրդը մերժեց նորոգել Լորտ Հարթինկթընի պաշտօնն, և Պ. Կլատսթոնի նախարարութեան վրայ վստահութեան քուէ մը տալով, որոշեց Լորտ Հարթինկթընի տեղ նոր Երեսփոխան մ՚ունենալ, որ ձայն տայ Ինքնօրինութեան Ծրագրոյն։

—Միտըլթընի գաւառին (որոյ Երեսփոխանն Պ. Կլատսթոն) կողմէ հակինքնօրինական Ազատականաց խորհուրդը ներկայանալով Լորտ Հարթինկթընի, խնդրեր է որ իւր կողմէ ընտրելի մը նշանակէ զոր Միտըլթընի ժողովրդեան կարենան առաջարկել, Պ. Կլատսթոնի տեղ ընտրուելու համար։ Լորտը պատասխաներ է թէ նախամեծար կը համարի որ հակինքնօրինական Ազատականաց կազմակերպութիւնը լուծուի, քան թէ այդ կազմակերպութիւն ջանայ իւր Երեսփոխանական աթոռէն զրկել զՊ. Կլատսթոն։

—Պահպանողականաց Պետերն հրահանգ ղրկեցին իրենց կուսակցաց որ ուր չեն կրնար պահպանողական մ՚ընտրել, նախամեծար համարին իրենց քուէն տալ հակինքնօրինական Ազատականի մը, քան Թող տալ որ նախարարական Երեսփոխան մ՚ընտրուի։

—Սըր Չարլզ Տիլք իւր ընտրական Ցայտագիրն հանելով, կ՚ըսէ Թէ ընտրողք պէտք է ընդունին կա՛մ պատժական և բռնադատական խստագոյն վարչութեան մը գործադրումն յԻռլանտա, և կա՛մ Ինքնօրինութեան շնորհումն։ Ինք յարած է այս երկրորդ միջոցին։

—Սկովտիոյ Ազատականաց Դաշնակցութիւնն համայն սկովտացի Ազատականաց հրաւէր կը կարդայ համախմբել Պ. Կլատսթոնի դրօշին շուրջ, եւ Թող չտալ որ վերընտրուին Ինքնօրինութեան Ծրագրոյն հակառակ քուէ տուող ազատական Երեսփոխանք։

— Ընդ հովանաւորութեամբ այս Դաշնակցութեան, և նախագահութեամբ Լորտ Ռօզպէրիի, Պ. Կլատսթոն յունիս 16/28ին մեծ ճառ մը պիտի արտասանէ ի Կլասկօ։

— Լորտ Սալզպըրի ի Լիտս մեծ ճառ մը արտասանելով ի մօտոյ, պիտի պարզէ պահպանողական աշխարհավարութիւնն ի մասին Իռլանտայի։

— Պ. Բառնէլ Ինքնօրինութեան Ծրագրոյն մերժման առջեւ Իռլանտայի Ազգային Կուսակցութեան հետեւելի ընթացքը պիտի պարզէ երկու բանախօսութեամբք ի Տըպլին և ի Քորք։

— Ամերիկայի Իռլանտացիք մեծ գումարներ կը հանգանակեն՝ Ինքնօրինութեան վճռական ճակատամարտն յաջողապէս մղելու ամեն միջոցներն ընձեռելու համար առ Պ. Բառնէլ։ Իբ-

—)(5)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼԷՕՆ ՏԸ ԹԷՆՍՕՅ

ՏԻԿԻՆ ՎԻԼՖԷՐՈՆ ՈՐԴԻ

Գ.

Մօրիս չէր ուզեր խոստովանիլ Թէ հօրը տունը տխուր կ՚երեւէր իրեն, ինչպէս այն ամեն բան որ իւր նորաձեւութիւնը կը կորսնցնէ։ Տօքթօր Վիլֆէրոնի գլխաւոր յաճախորդաց համար 1870 ի տագնապն այլապէս ծանր հիւանդութիւն մ՚եղաւ քան զայն Թեթեւ խօթութիւններ, զորս դարմանել տալու կուգային Ռիւ տը Լոնտր փողոցը։ Շատերն աներեւոյթ եղած էին. ուրիշներ ալ բժշկուեր էին այն տարիէն հասնելով, ուր ոչ եւս միջոց ունէին հիւանդ լինելու։ Խստամբեր հանրապետութիւնն յաջորդած էր շռայլ կայսրութեան, և Տէզիրէ, իւր մազերուն բոլորովին ճերմկցած լինելը կը համարէր այն ոչ նուազ ճերմակ դրամներէն, զորս մերթ ընդ մերթ կ՚ըստանար այցելու գեղուհեաց ձեռքէն, ուր ոչ եւս ոսկիներ կը տեսնուէին։

Տօքթօրին դահլիճներն, որք երբեմն յոյժ նեղ կուգային հրաւիրելոց խռան, այժմ բաւական ընդարձակ կուգային մէկ կամ երկու «պէզիկ»ի սեղաններ դնելու համար։ Միւս կողմէ, Վիլֆէրոն, յոյժ մըտերմական տեսակէ միապետական ինչ ինչ յիշատակներով կասկածելի մարդ մ՚էր։ Երիտասարդ բայց փառամոլ քաղաքագէտներէ ոմանք լաւագոյն կը համարէին անզգուշ մեռնիլ՝ քան թէ նորա խնամոց յանձնել իրենց ծննդաբեր կինը։ Վերջապէս, դեռահաս արուեստակիցք ուրիշ հիւանդութիւններ հնարած էին, որք մեծ վնաս կը հասցնէին հիներուն։

Նուազ զբաղեալ եւ հետեւաբար նուազ հարուստ, Թէ եւ տակաւին մեծահարուստներէն մին, Վիլֆէրոն դարձեալ ընտիր պատկերներ եւ զարդանիւթեր հաւաքելու ճաշակին տուած էր ինքզինք առաւել բուռն մոլութեամբ, որուն բաժանորդ չէր որդին։

—Ես ոչ եւս կը հաւատամ նկարչական գեղարուեստին, կ՚ըսէր երիտասարդն, այն օրէն ի վեր, ուր դաշկինէին ձեղնայարկը փոխադրել տուիք, իբրեւ կեղծ, պատկեր մը, որոյ համար ահագին գումար մը վճարած էիք, եւ որ երեք տարի շարունակ Փարիզի կիսուն սքանչացման առիթ եղած էր։ Ինչ է ուրեմն գեղեցիկը։ Ստորագրութի՞ւն մը։ Ուրեմն պատկերը պանքանոտ մ՚է, աւելի մեծ, աւելի խոշորապէս ներկեալ, որոյ նմանը շինողը Թիարան չղրկուիր։

Ասկէց կրնայ գուշակուիլ Թէ ինչ էր Մօրիսի կարծիքը քաղաքականութեան վրայ։

Գալով կնոջ, ոմանք կը զարհուրեցնէին զայն իրենց տարիքով կամ իրենց արկածից համբաւով։ Այլք ալ, իւր ժամանակակիցք, կը շփոթեցնէին զայն իրենց անքաղաքավարութեամբ։ Չէր կրնար ընելանալ այն լսել եւ մանաւանդ պատասխանել չգիտցող աղջկանց եւ դեռատի կանանց աննշմարելի եւ անպատշաճ ողջունատուութեան, ձանձրաբեկ նայուածքին եւ ցամաք ձեռնսղմման։ Մինչեւ իսկ նախորդ սերունդի կանանց շնորհալի ձեւերն յիշելու յաւի ճաշակն ունէր, այն բարեկիրթ կանանց, որք մինչեւ իսկ այն հասակին մէջ, ուր հաճոյ լինելու տենչը ծիծաղելի կը լինի, Թովելու փափաքը կը պահէին, եւ կը Թովէին։

Տօքթօր Վիլֆէրոն երկար չընդդիմացաւ իւր որդւոյն դիտաւորութեան։

—Քսան-հինգ տարու ես, տօքթօր ես, ըսաւ, պէտք է որ ուզածիդ պէս գործելու ազատութիւն ունենաս, ի բաց առեալ այն բաներն, որք ամեն հասակի արգիլեալ են։ Գնա՛ ուրեմն, սիրելի՛ս։ Ես շատ անգամ ըսած եմ մօրդ թէ Մօրիս տաքարիւն է, ձեռներէց է, յանդուգն է։ Չեմ յուսար որ յանձն առնու իւր բոլոր կեանքը սենեակի մը կամ հիւանդանոցի մը մէջ անցունել, դեղագրեր գրելով։

Քիչ ժամանակ յետոյ Մօրիս ծովային Նախարարութեան կողմէ պաշտօն ստանալով գնաց սպասել նաւահանգստի մը մէջ, սիգալով իւր ոսկեթել ժապաւէններուն եւ Թաւիշէ օձիքին վրայ, իսկ Թէ իւր բժշկական վկայագրէն եւ վիրաբուժական տուփէն զատ ուրիշ ապրուստի միջոց ունեցած չլինէր։

1881 տարւոյն դեկտեմբեր ամսոյն մէջ պետական Տիւմոն-տ՚Իւրվիլ շոգենաւը նըստաւ, եւ դէպ արեւելք նաւարկելով, նոյն ամսոյն վերջերն Զմիւռնի նաւահանգիստն հասաւ առաւօտուն կանուխ։

Օդը գեղեցիկ էր բայց ցուրտ։ Իւր կնգուղաւոր վերարկուին մէջ փաթթուած, դեռատի Տօքթօրն իւր առջեւ պարզուած շքեղ տեսարանը կը դիտէր, իբրեւ մարդ մը, որ տակաւին չէր յափրացած ուղեւորութիւններէ։

Արդէն Տիւմոն-տ՚Իւրվիլ իւր աջ կողմը Թողած էր Զմիւռնի դղեակն, որ սիգաբար կանգնած էր ձիթենեաց դաշտի մ՚առջեւ, որուն ետին ամրացած էին Նըրկու-Եղբարց խրոխտ կատարներն։ Այժմ Զմիւռնի քաղաքն ամբողջապէս կը տեսնուէր, իւր հոյակապ քարափամբ, որք ճենովական վաղեմի բերդին տակ հին Թաղերէն սկսեալ կ՚երկննային վայելչաձեւ կորութեամբ մինչեւ ի հեռաստան։ Նախ աչքի կը զարնէին աշխարհի առեւտրական մեծ նաւահանգստի մը կենդանութիւնն և երկու հարիւր նաւերու բազմելու եւ բազմերանգ նաւաստեաց զեռումն, որք աշխարհի հինգ մասանց վաճառքները, ոգիլներն ու հոյակապութիւնները կը փոխանակէին տօքերուն մէջ վխտացող մարդակոյտին հետ։ Յետոյ քիչ քիչ շէնքերուն ձեւերը փոխուելով՝ առաւել վայելչագեղ երեւոյթ մը կ՚առնային, և վերջապէս երեւան կ՚ելնէին հոյաշէն օթեւաններ՝ խառն այն երգեցիկ սրճարանաց հետ, որք հռչակաւոր եղած են բովանդակ աշխարհի մէջ, եւ որք իրենց ծաղկալից դարատափերը կը պարզեն քարափին երկայնութեամբ։

Ձախ կողմը, քանի մը մղոն հեռի ծովուն մէջ, Քորտէլիոյի Թերակղզին՝ Թխակ կանանչ գծով մը կը լուսանցէր հորիզոնը։

Կէս աւուր մօտ, յետ անվախճան նշանացի ազդարարութեանց, յետ բազմաթիւ մակոյկներու երթեւեկութեանց ընդ մէջ ցամաքին և Փրանսական ծովակալի նաւուն, եւ յետ բազմիցս յետ եւ առաջ շարժմանց, Տիւմոն-տ՚Իւրվիլ իւր պատուական դարձը դադրեցուց եւ կրակները մարեց. վասն զի բաւական երկար պիտի կենար ի Զմիւռն։ Երկու ժամ յետոյ, մակոյկ մը մեկնեցաւ դէպի քաղաք, շոգենաւին սպաներէն մի քանին տանելով, որոց մէջ էր նաեւ Մօրիս Վիլֆէրոն, որ իւր հիւանդանոցին մէջ նաւաստի մը միայն կը Թողուր, Թեթեւակի վիրաւորեալ առջի օրը կայմերուն վրայ աշխատած միջոցին։ Շատ չանցած՝ մակոյկը Փրանսական հիւպատոսարանի սանդուղին մերձեցաւ, եւ երիտասարդ սպայները մեծաքայլ մագլեցին այն աստիճաններն ի վեր որ Լիմանաքի հարթավայրը կը տանի, յաղթաբերձ սօսիներուն տակ։ Ժամանակաւ Զմիւռնացի գեղուհեաց ժամադրութեան վայրն էր Լիմանաքի, Նըւագածութեանց ժամուն, երբոր Պէնդիվալիոյ կոմսը Ֆրանսայի հիւպատոսութիւնը կը վարէր Հոմերոսի հայրենեաց մէջ, այնպիսի պերճաշուք փայլով մը, որ մոռցուած չէ տակաւին։ Ծառաստանին մէջ սպայներն իրարմէ զատուեցան իրարու ձեռք սեղմելով, եւ ոմանք իրենց գործին, ոմանք ալ իրենց զբօսանաց գնացին։ Մօրիս մինա՛կ մնաց։ Գործ բնաւ չունէր, փառք Աստուծոյ։ Գալով զբօսանքի, զինքը հրապուրող միակ բանն էր՝ աշխարհ տեսնել ուղղ ուղեւորի մը հաճոյքն, ըստ որում առջին անգամն էր որ արեւելեան հողին վրայ կը կոխէր։ Սակայն, Փարիզի այն տեսակ ուղեւորներէն լինելով, որք զիրենք կորուսեալ կը համարին՝ եթէ տեղ մը հասած ժամանակնին չկրնան մէկ կամ երկու այցետոմս յանձնել, նամակ մը փնտռեց իւր գրպանին մէջ եւ կարդաց հասցէն։ Սաստիկ հով մը կը փչէր հիւսիսային արեւելքէն, եւ Լիմանաքի ծառաստանը նոյն միջոցին հրապուրիչ վայր մը չէր մտածող սքանչացողի մը համար։ Նամակն, որ յանձնարարական մ՚էր, ուղղեալ էր առ.

Տիկին Լէոնէլ, Կէօլ փողոց
ի Զմիւռն.

Կը մնար առաջնորդ մը գտնել կամ մանաւանդ ինքզինք պաշտպանել առաջնորդաց բանակի մը դէմ։ Մակոյկը ցամաքին մօտենալուն պէս, եօթն ութ չէլէպի, Զմիւռնի սարսափելի դանէճ տղայք, իրենց [illegible] խաղը դադրեցնելով, սպային խմբակին վրայ խոյացեր էին սոսկալի հայհոյութեամբք եւ խառնաձայն աղաղակներով, որպէս զի առաջնորդութիւն ընէին։

—Մուսիւ՛ . . . Մուսիւ՛ . . . Քարիթանիո՛յ . . . Պազա՛ր . . . Քաֆէ՛ . . . Նովլըան Թամպէլա՛ . . . Ստան՛ . . .

(Շարունակելի)

րեւ Թերաքաշիւ 5,000 անգլ. ոսկի ղըրկեցին անցեալ շաբթու մէջ։

—Պ. Կլատսթոնի Ընտրական Յայտագիրն այս շաբթու պիտի ելնէ։ Անպա պիտի ելնէ Լորտ Սալզպըրիի Ընտրական Յայտագիրն, եւ յետոյ Լորտ Հարդինկթընինն։ Այս վերջինս շատ զգուշաւոր եւ ճարպիկ ընթացք մը կը բռնէ, յուսալով, ի վերջ Ընդհ. Ընտրութեանց, յաջորդել Պ. Կլատսթոնի, երբեւ Պետ Ազատական Նոր Նախարարութեան մը, եւ յայնժամ ի գործ դնել զ'իւր ինքնուրոյն ծրագիր վասն բարենորոգման Իռլանտայի։

—Լոնտոնէ յունիս 15 թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, «Անգլիա կ'ուզէր իւր զօրքը քաշել Վերին Եգիպտոսէ, տիրող հիւանդութեանց եւ անտանելի տաքութեան պատճառաւ. բայց պարտաւորեցաւ հօն կենալ, իմանալով թէ Սուտանցի ապստամբք յառաջ կը խաղան այն կողմէ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Դատական նորընտիր Նախարար Ճէվտէթ փաշայի եւ շնորհաւորեց Ն. Վսեմութեան պաշտօնը։

Հայոց Միաց. Ընկերութեանց վարժարանաց թուոյն վրայ հատ մ'եւս աւելցաւ։

Բերրի (Զարսանճագ), որ արդէն ունէր տղայոց համար բարձրագոյն նախակրթարան մը, աղջկանց նախակրթարանով մ'ալ օժտուեցաւ շնորհիւ դարձեալ յիշեալ Ընկերութեան։

Բերրիէն կը գրեն մեզ թէ Նոր վարժարանի բացումն ապրիլ ամսոյ վերջերը տեղի ունեցեր է հանդիսաւորապէս։ Ներկայացեալ աշակերտուհեաց թիւը նոյն օրն իսկ հասեր է 80ի եւ յոյս կայ որ աւելնայ այս թիւ։ Ամէն անոնք որք շրջած են Տերսիմի այդ կողմերը, կը վկայեն թէ Հայոց Միաց. Ընկերութիւնք յոյժ կարեւոր պէտք մը կը լնուն այս վարժարանին բացմամբ։

Քանիցս առիթ ունեցած ենք խօսելու Մշոյ Կէմիկ գիւղի ազգայնոց հողային մէկ կարեւոր դատին վրայ որ տարիներէ հետէ կը շարունակուի Ապտիւլրահման աղա անուն անձի մը դէմ։ Վերջին անգամ ծանուցինք թէ Պոլսոյ վճռաբեկ ատեանը ջնջած լինելով Մշոյ Նախնական դատարանի վճիռն ի նպաստ Ապտիւլրահման աղայի, հեռագրաւ հրաման ղրկուած էր Մշոյ դատական իշխանութեանց որպէս զի խնդրոյ առարկայ եղող հողերուն վրայ առուծախի ո՛ր եւ է գործողութիւն չկատարուի եւ սպասուի դատաստանին ելից։

Արդ Ս. Կարապետի վանուց միաբան Արժ. Գաբրիէլ վարդապետ որ ի դիմաց Կէմիկի ազգայնոց այս դատը վարելու համար մայրաքաղաքս կը գտնուի, կը յայտնէ մեզ թէ Ապտիւլրահման աղա յաջողած է Մշոյ Պէտայէթի ժողովոյ անդամ Սարաճ Օղլու Նատըր աղային վաճառել յիշեալ հողերն՝ որք Հայոց սեփականութիւնն են՝ 215 ոսկւոյ փոխարէն։ Սակայն տեղւոյն Արաղի Միւտիւրի Վասֆը էօմէր եւ Ֆաթուլլահ աղայք, յարգելով Տէրութեան Օրէնքը եւ Կ. Պոլսէն նախապէս տրուած հրամանն, արգիլեր են այդ վաճառման օրինական գործողութիւնը։ Մշոյ ազգայինք եւ մասնաւորապէս Կէմիկի գիւղացիք մեծապէս գոհ մնացեր են այս վերջին երկու պաշտօնատարաց օրինապահական միջամտութենէն եւ Գաբրիէլ վարդապետ հարկ եղած ձեռնարկները կ'ընէ ատա արդարութիւնը տեղը բերելու համար։

Դատաստանական Խորհուրդը վերջերս ամուսնական դատի մը առթիւ վճիռ մ'արձակելով, դատապարտեալն, որ է այրը, Իսկիւտարի հուգուգի դատարանին կը դիմէ եւ կը բողոքէ այս վճռոյն դէմ։ Դատարանն այս բողոքին վրայ՝ Դատաստանական Խորհուրդն անձեռնհաս եւ նորա տուած վճիռն երբեւ չեղեալ նկատելով խնդիրը Շէրիի դատարանին կը յանձնէ ուստից կոչնագիր ընդունած են այր եւ կին։

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն այս խնդրոյն վրայ Ազգ. Վարչութեան ուշադրութիւնն հրաւիրած է յատուկ տեղեկագրով մը։

Գում Գաբուի դրսի եկեղեցւոյն մէջ պատահած գողութեան առթիւ ձերբակալեալ Միքայէլ անձն, որ հարցաքննութեան ենթարկուած էր, ընդ երաշխաւորութեամբ ազատ թողուեր է տակաւին որ եւ է ապացոյց մը չլինելով նորա վրայ։

Այէմ Տաղիէն ազգային մը կը գրէ մեզ թէ Տօքթ. Յարութիւն էֆ. Քէշիշեան անցեալ շաբթու հոն գտնուելով անդ մարդասիրական զգացումէ դրդեալ կիրակի առաւօտ եկեղեցին հրաւիրեր է գիւղին բոլոր աղքատ հիւանդներն եւ յաւարտ եկեղեցւոյ քններ ու խնամեր է զանոնք ձրիաբար, չորս ժամու չափ։ Տօքթ. Քէշիշեան յաջորդ օրն եւս երեք ժամ զոհելով, իրաւամբ արժանացած է գիւղացւոց երախտագիտութեան։

Կիւլպէնկեան, Մանուկեան եւ Քըրնաճեան գերդաստանք հրապարակաւ իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որք ներկայ գտնուած են հանգուցեալ ՍԵՆՆԵՔԵՐԻՄ ԷՖ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ի յուղարկաւորութեան հանդիսին եւ իրենց ցաւակցութիւնն արտայայտած։

Հրատարակեցաւ ՃԱՇԱԿ ՈՍԿԵՂԷՆ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ գրքոյս Հանդիսի Զ. թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Պատմական. — Պատմութիւն հայ լեզուի (Ա. Մ. Գ.).— Վարք Ս. Մեսրոպայ (Ց. Գ.)։

Գիտական. — Հաւատալ սնոտեաց (Ա. Մ. Գ.)

Բանաստեղծական. — Հատակոտորք ի նախնեաց (Կիւր. Երուս. եւ Ագաթ.).— Շինականն Դանուբայ (անյանգ թարգմ. Ա. Մ. Գ.).— Նոյն՝ (յանգաւ թարգմ. Ց. Գ.).— Առանձինն բանք հայերէն լեզուի (Ց. Գ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԷԼԻ

ՍՕՖԻԱՅԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎՆ

Ահասիկ ամբողջութիւնն այն բանախօսութեան որով Աղեքսանդր իշխանն այս երկուշաբթի օր բացած է Պուլկարիոյ Ազգային ժողովն.

«Այն պատմական մեծ դէպքերէն յետոյ, ընդ որս անցաւ երկիրն, բարեբաստ կը համարիմ զիս մայրաքաղաքին մէջ ողջունելով առաջին Ազգային ժողովն որուն կը մասնակցին ներկայացուցիչք պուլկար ազգին որ յայնկոյս եւ յայսկոյս Պալքանաց։

«Բառ չեմ գտներ, Տեարք, իմ անսահման երախտագիտութիւնս արտայայտելու համար առ Ազգն քաջարի որ մէկ մարդու պէս ոտք ելաւ պաշտպանելու համար երկիրն ընդդէմ թըշնամւոյն, եւ որ ամենայն ինչ զոհեց փրկելու համար մեր երկրին պատիւն, ազատութիւնն եւ հողային ամբողջութիւնը։

«Պարտք կը համարիմ ինձ, Տեարք, ձեր միջոցաւ շնորհակալիք յայտնել Ազգին, վասն յաղթականաց մեր արիասիրտ զինուորաց, հայրենեաց այդ արժանաւոր զաւակաց որք աննման քաջութեամբ եւ անձնուրացութեամբ, փութով պարտութեան մատնեցին թշնամին, հալածեցին զայն մինչեւ իւր հողին վրայ, հարկադրելով որ զօրաւոր պաշտպան մը փնտռէ անխուսափելի կործանումէ մը ազատելու համար։

«Պուլկարական բանակի գիւղացնական քաջագործութիւնք եւ ազգին յանձըն առած բազմադիմի զոհողութիւնք քաղաքակրթեալ աշխարհի համակրանքըն հրաւիրեցին Պուլկարիոյ վրայ, անհետացուցին ամէն արգելք եւ դըժուարութիւն եւ իրենց բոլոր ազդեցութեամբ կցելով, գոհացում տուին մեր օրինաւոր պահանջմանց։

«Հետեւաբար այսօր խորին ցնծութեամբ կը հաստատենք, Տեարք, ձեր առջեւ թէ ի գլուխ ելած է Միութիւնն որուն ա՛յնքան ժամանակէ հետէ կ'սպասէինք եւ ա՛յնքան անկեղծօրէն կ'ըձձայինք։ Ասոր ապացոյցն այն է որ այսօր պուլկարական Ազգային ընդհանուր ժողով մը պիտի քննէ եւ որոշէ համօրէն հայրենեաց շահուց վերաբերող գործեր ու խնդիրներ։

«Պատերազմն՝ ուստից, շնորհիւն Աստուծոյ, յաղթական ելաւ Պուլկարիա, նոր թուական մը կը բանայ մեր պատմութեան մէջ եւ պատուաբեր տեղ մը կուտայ մեզ ի շարս պալքանեան թերակղզւոյն դրացի պետութեանց։

«Պատերազմը ներշնչեց Ազգին վստահութիւն իւր անհատական ոյժերու վրայ եւ յոյս փայլուն ապագայի մը։ Սակայն մինչեւ մէկ աստիճան տկարացուց երկրին տնտեսական միջոցներն, եւ առիթ տուաւ նոր պարտուց եւ պէտքերու զորս հոգալ պէտք է։ Այս նպատակաւ, կառավարութիւնը պիտի ներկայէ ձեզ օրինական ծրագրեր եւ առաջարկներ զորս վստահ եմ թէ պիտի քննէք եւ լուծէք այն լուրջ ուշադրութեամբ որ անհրաժեշտ է եւ այս նպատակաւ ձեր լուսամիտ աջակցութիւնը պիտի ընծայէք կառավարութեան։

«Կը յայտարարեմ թէ Նստաշրջանը բացուած է։»

Տէրութեանց ներկայացուցիչք ներկայ գտնուեր են Ազգային ժողովոյ այս հանդիսաւոր նստին։ Իշխանը թէ՛ ժողովատեղին մտած եւ թէ՛ անտի մեկնած պահուն ողջունուեր է ջերմագին ծափահարութեամբք։

Նորընտիր երեսփոխանք առ Սահմանադրութիւնն եւ առ Իշխանն հաւատարմութեան ուխտ ընելէ յետոյ, յանձնաժողով մը կազմուեր է Իշխանի բանախօսութեան պատասխան տրուելիք ուղերձը պատրաստելու համար։

* * *

Թուրքէ հրատարակելէ յետոյ Աղեքսանդր իշխանի բանախօսութեան թարգմանութիւնն, հետեւեալ խորհրդածութիւնը կ'ընէ.

«Այս բանախօսութիւն, որ յոյժ ճարտիկութեամբ պատրաստուած եւ յստակ լեզուաւ ու վերապահումով խմբագրուած է, ուշադրութեան արժանի երեք կէտեր կը պարունակէ։

«Նախ եւ առաջ զինադադարական ընթացքութեանց հետամուտ եղող անձանց ուշադրութիւնը պիտի գրաւէ Աղեքսանդր իշխանին «յայնկոյս» եւ «յայսկոյս» Պալքանաց բացատրութիւնը գործածելն։ Շատ դիւրին է այս խօսքերը թէ՛ գրչաւ եւ թէ՛ բանիւ բացատրել եւ միանգամայն հաշտեցնել իրաց ներկայ վիճակին հետ։ Կարելի է ըսել որ, թէ՛ Պուլկարիան եւ թէ՛ Արեւելեան Ռումելին աշխարհագրական անունով մը իրարմէ զանազանել ուզուած է։

«Երկրորդ կէտն է Միութեան խնդիրը, զոր յիշելու պէտքը չկար։ Ինչպէս ընթերցողաց յայտնի է, Աղեքսանդր իշխանն «երկու երկրաց Միացումը տեսանք» ըսած է։ Պաշտօնական տեսակէտով յիրաւի պուլկարական իշխանութիւնն եւ Արեւելեան Ռումելիի կուսակալութիւնը մէկ անձի վրայ միացած են որով այս բացատրութիւնն եւս ճշմարտութեան հակառակ չէ։

«Երրորդ կէտն՝ որ է [illegible] բացատրութիւնը, թէեւ քիչ մը պաշտօնական օրինաց հակառակ է, սակայն այդ խօսքով Պուլկարիոյ եւ Արեւ. Ռումելիի մէջ բնակող Պուլկարներու այսինքն պուլկար տարրին մեծամասնութիւնն ըսել կ'ուզուի։

«Այս բանախօսութիւն մեզ համար ընդհանուր քաղաքական կարեւորութիւն չունի եւ չենք կարծեր որ տրուելիք պատասխանն ալ ո եւ է դէպքի առիթ տայ։

«Իրաց ներկայ կացութիւնը կը պահանջէ որ Պուլկարք խոհականութենէ բնաւ չը հեռանան եւ իրենց օրինակ ունենան զՅունաստան որովհետեւ եթէ խաղաղութեան վրդովումը պատճառող ո եւ է ընթացից մէջ գտնուին Եւրոպա նոյնը պիտի ընէ իրենց ինչ որ ըրաւ Յունաստանի։»

Պուլկարիոյ նախկին Նախարար եւ Ազգ. Ժողովոյ նախկին նախագահ Պ. Բ. Սլավէյքոֆ այս օրերս տետրակ մը հրատարակած է որ բաւական աղմուկ յարուցած լինել կը թուի եւ որոյ տիտղոսն է «[illegible] Ազգ. Ժողովոյ»։

Այս տետրակի եզրակացութիւնն է Ռուսիոյ հետ մերձեցման մը աշխատիլ։ Այս եզրակացութիւն շատ ուշադրութիւն գրաւեր է մանաւանդ սա նկատումով թէ Պ. Սլավէյքոֆ Պ. Քարավէլոֆի համախոհ կը կարծուի։

Վիէննայի լրագիրք կ'ըսեն թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը պիտի ղրկուի Աղեքսանդր Իշխանին, որպէս զի համաձայնութիւն մը գոյացնէ Արեւ. Ռումելիի յետնեալ հարկի վճարման համար եւ միջոց մը խորհի ապագային մէջ այդ հարկի վճարումն ապահովելու համար։

Յունաստանի եղերաց պաշարումէն անմիջապէս յետոյ, Նախարարաց Խորհուրդն զբաղելով զինընկէցութեան խնդրովն, տեղեկագիր մը մատուցած էր ի կայս. պալատն, պահեստի զօրքերն իրենց տեղերը վերադարձնելու պէտքն յայտնելով։ Թէեւ այդ տեղեկագրի եզրակացութիւնները վաւերացընող կայս. Իրատէն տակաւին չէ ելած, սակայն կը յուսացուի թէ երկու երեք օրէն ելնէ։

Ցայտնի է թէ խաղաղութեան ժամանակ զինուց ներքեւ պահուելիք զօրաց թիւը շատ աւելի պիտի լինի այժմ քան ինչ որ էր սեպտեմբեր 18էն առաջ։ Պուլկարական միութեան շարժումն ծանր բեռ մը դրաւ արդարեւ Թուրքիոյ վրայ. անօգուտ է զայն ծածկել ջանալ. Լաւագոյն միջոցն է դարման խորհիլ։ (Լէվանթ Հէրըլտ)

Սոֆիայէն կը գրեն առ Մօնիթէօր.

Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորին եւ Աղեքսանդր իշխանի վերջին տեսակցութիւնք մեծ գոհունակութիւն պատճառեց աստ, մանաւանդ որ սերպօ-պուլկար պատերազմին ժամանակ ռումանացիք ջերմ համակրանք արտայայտած էին պուլկար բանակին նկատմամբ։

— Դատական Նախարար Պ. Ռատոսլավոֆի հրաժարման պատճառն էր Նախարարապետ Պ. Քարավէլոֆի հետ ձեռնհասութեան եւ անձնական թիւրիմացութեան խնդիրներ։ Իշխանը ցարդ ընդունած չէ Պ. Ռատոսլավոֆի հրաժարականը, բայց կը կարծուի թէ սա չպիտի հաշտուի Նախարարապետին հետ։ Արդէն Պ. Ռատոսլավոֆ պաշտօնի վրայ մնայ կամ ոչ, Նախարարութեան քաղաքականութեան վրայ փոփոխութիւն մը չկրնար յառաջ բերել։

— Պուլկար կառավարութիւնը չէ հաւանեցաւ պուլկարօ-ռումանական սահմանագլխոյ այն գծին զոր որոշած է այդ նպատակաւ կազմեալ խառն յանձնաժողովն։

— Ի մօտոյ պիտի սկսին շինութիւնք այն յուշարձանին որ պիտի կառուցուի Շիբքայի կիրճին բարձունքն, ի յիշատակ Թուրքօ-ռուսական վերջին պատերազմին մէջ մեռնող ռուս զինուորաց։

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Լէվանթ Հէրըլտի, պուլկար կառավարութեան կողմէ Սոֆիայի Ազգ. ժողովոյն ներկայանալի գլխաւոր առաջարկութիւնն է 4,000,000 ոսկւոյ փոխառութեան մը կնքման ծրագիրն։ Այս գումար պիտի յատկացուի. 1. Ռուսճուգ-Վառնայի երկաթուղւոյ գնումն ամբողջացնելու. 2. Երկաթուղեաց միացման համար Պուլկարիոյ բաժին ինկած գծերը շինելու. 3. Եամպօլու-Պուրկազի գիծը շինելու. 4. Պատերազմի ժամանակ գրաւեալ ընչից եւ կենդանեաց գինն հատուցանելու. 5. Վճարելու այն գումար որ Պէրլինի Դաշնագրով Պուլկարիոյ բաժին որոշուած է, իբր պայման նորա քաղաքական գոյութեան։

Անգլօ-ֆրանսական Թէրթր կ'իմանէ թէ Կրօւէֆ եւ Ընկ. անուն պուլկարական ընկերութիւնք Զարիպրոտ-Վաքարէլի երկաթուղւոյ գծի շինութիւնը Պ. Ֆիլիփ Վիթալի թողեր է։

Այսօր Ռամազանի տասն եւ հինգերորդ օրը լինելով, Վեհ. Սուլթանն, ըստ վաղեմի սովորութեան, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ ժամը 7ին հանդիսիւ Պոլիս անցնելով կայցելէ Խըրգա-ի Շէրիֆը։

Ըստ վերջին լրոց, կ'ըսէ Թուրքէ, Սուտայի ծովածոցին մէջ մէկ քանի օտար նաւեր միայն մնացած են, որովհետեւ անգլ. ծովակալը Մալթա մեկներ է, իտալականն՝ Իտալիա, ռուսականն՝ Աթէնք եւ ֆրանսականն՝ Իզմիր։ Մնացեալ նաւերն եւս մէկ քանի օրէն պիտի ցրուին։

Վեհ. Սուլթանը ծանրագին սիկառի տուփ մը նուիրեց Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշային, հրամայելով որ միշտ գործածէ զայն։

Յառաջիկայ կիրակէ Անգլիոյ Թագուհւոյն գահակալութեան տարեդարձը լինելով օսմանեան պահակ չոգենաւն ըստ սովորութեան դրօշակներով պիտի զարդարուի, եւ կէս օրին քսան եւ մէկ թնդանօթի հարուածներ պիտի արձակէ։ Նոյն օրը թէ՛ կայս. պալատեան եւ թէ՛ Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեայներ անգլիական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տան։

Գերմանական դեսպանն եւ ֆրանսական, ռուսական եւ իտալական դեսպանատանց առաջին թարգմանք երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ խորհրդական Վսեմ. Յատեան էֆէնտիի հետ։

Աթէնքէ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այն երկու հելլէն գերիներն որք հիւանդ լինելով կը դարմանուէին օսմանեան հիւանդանոցին մէջ, կատարելապէս առողջացեր եւ յանձնուեր են հելլէն սպայից։

Մայրաքաղաքիս բոլոր դեսպանք այս օրերս շնորհաւորութեան գնացած են առ Մեծ-Եպարքոսն, Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ն. Բարձրութեան Իմթիեազի պատուանշանի շնորհման առթիւ։

Առողջապահական Վարչութիւնն յունիս 4/16 թուականաւ հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղած է քարանթինայի կայանաց.

Յունիս 12էն յետոյ Թրիէսթէէն մեկնող նաւերը տասնօրեայ քարանթինայի պիտի ենթարկուին Ափրիկեան Տրիպոլիս, Պէրութի, Բլազօմէնի (Իզմիրի մօտ) կամ Փաշա-Լիմանի (Վալօնա) մաքրանոցներէ միոյն մէջ ուր առողջապահական բժիշկ կը գտնուի։

Միւս կողմէ, օսմ. նաւահանգստի մը մէջ բժշկական այցելութենէ յետոյ, ազատ պիտի թողուին այն նաւեր որք 24 օրէ հետէ մեկնած են Իտալիոյ ծովեզերքներէն կամ Թրիէսթէէն, եւ որք իրենց ուղեւորութեան միջոցին մաքուր անցագիր ստացած են չվարակեալ նաւահանգստի մը մէջ։

Եւրոպական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Խտիւն որոշած լինելով եւրոպիոյ բոլոր մայրաքաղաքներն այցել ի մասոյ, Ալեքսանդրայէն Մահրուսա զբօսանաւը պիտի նստի Թրիէստէ ուղեւորելու համար։ Անտի պիտի երթայ ի Վիէննա, Պէրլին, Պրիւսէլ, Լոնտոն, Փարիզ եւ Հռոմ եւ Նափոլիէն նաւ պիտի նստի Եգիպտոս վերադառնալու համար։

Սպարապետ Սայիտ փաշա եւ զօրավար Տէրվիշ փաշա այս օրերս Երըլտըզի մօտակայ զինուորական հիւանդանոցն այցելելով, մանրամասնաբար աչքէ անցուցեր են ամէն ինչ։

Դատական Նախարարութիւնը շըրջաբերական մը մեկնած է այն յօդուած որ կը վերաբերի փոխանորդագըրոց ծախքերուն.

Դատարանաց մէջ արձանագրեալ փոխանորդագիրք երկու կարգ են. բացարձակ կամ սահմանաւոր։ Փոխանորդագիր մը բացարձակ է երբ նա որ փաստաբան մը կը կարգէ կը յայտարարէ թէ կ'արտօնէ զայն իւր դատը վարել ամէն կարգի դատարանաց առջեւ. իսկ սահմանաւոր է, երբ փաստաբան մը միայն դատարանի մը առջեւ դատ վարելու յանձնարարութիւն կ'ընդունի։

Առաջին կարգի փոխանորդագրոց համար պիտի վճարուի 100 ղրուշ եւ երկրորդ կարգի փոխանորդագրոց համար 50 ղրուշ ծախք։

Անգլ. դեսպանն ու դեսպանուհին երէկ Բերայէն Թարապիոյ ամարանոցը փոխադրեցին իրենց բնակութիւնը։

Փիլիպէէն կը գրեն առ Մօնիթէօր թէ բազմաթիւ աւազակաց խումբ մը երեւան ելեր է Հասքէօյի բարձանց վրայ։ Աւազակք տեսնուեր են ի Քարա-Աղաճ, նպարավաճառի մը խանութն ուր իրենց պիտոյքները հոգացեր եւ գիւղին անտառապահը չարչարեր են։

Պ. Սթիվէնս՝ ամերիկեան անգլիացին, որ հեծելանիւով (վէլօսիբէտ) աշխարհի շրջանն ըրած լինելու համբաւը կը փայլէ, քանի մ'օր առաջ մայրաքաղաքս հասաւ եւ շաբաթ մը կը մեկնի ի Հնդկաստան։ Պ. Սթիվէնս չյաջողելով Հնդկաստան անցնիլ Թուրքեստանի եւ Աֆղանիստանի ճամբով, առանց յուսահատելու Կ. Պոլիս եկած է ուստից պիտի վերսկսի իւր ճամբորդութիւնը Բօր-Սայիտի ճամբով։ Աֆղանք ձերբակալած էին զինքն ի Ֆէրրահ (ընդ մէջ Հէրաթի եւ Քանտահարի) եւ 19 օր պահելէ յետոյ պարսկական սահմանագլուխն առաջնորդեր էին ուստից հարկադրուեր է նա դառնալ։ Ռուսիա եւս թոյլ տուած չլինելով նմա Թուրքեստանէն անցնիլ, Պ. Սթիվէնսի ուրիշ միջոց չէր մնար բայց եթէ Կ. Պոլիս գալ ծովու ճամբով յառաջ տանելու համար իւր ուղեւորութիւնը։

Մարսիլիոյ թղթատարն այս առաւօտ ժամն եւրոպական 7ին անցաւ Դարդանէլէն։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի Պոլսոյ եւ արուարձանաց մէջ ոգելից ըմպելիք ծախող անձանց թէ, որպէս զի Արքունի Գանձուն շահերը պաշտպանուին, ինչպէս եւ յիշեալ անձինք կարող լինին ճշդել Պէհիէի տրոց ո եւ է սխալ հաշիւ, Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն որոշած է, ըստ Օրինաց, կազմել երկու Մասնախմբեր որք ամենուրեք պիտի ճշդեն մայրաքաղաքիս ոգելից ըմպելեաց խանութներուն եւ վաճառատանց վարձքերը։

Այս մասնախմբոց առաջնոյն անդամք են՝

Վէհպի էֆէնտի, օգնական Կ. Պոլսոյ մասնական Քննչութեան.

Լազարաքի, Բէշիկթաշ Պոլսոյ գինետանց.

Հաճի Գոսմա Գոգմիտի.

Տիմիդրի Կլիկորիատի.

Երկրորդ մասնախմբին անդամք են՝

Ալէգօ էֆէնտի, տնօրէն Կ. Պոլսոյ ոգելից ըմպելեաց բաժնին.

Նիգոլաքի, Ուզալ ոգելից ըմպելեաց վաճառողաց.

Նիգոլաքի Խոմթօրոս։—

Յիշեալ գործողութիւնք պիտի սկսին այս շաբթու, ուստի եւ վերոյիշեալ Մասնախմբոց պարտնեալք մէն մի թաղին գինեպանները կը հրաւիրուին, Ոգելից ըմպելեաց կանոնագրութեան ԺԲ. յօդուածին համեմատ, իրենց մէջէն երկու հոգի ընտրել՝ մասնակցելու համար վերոյիշեալ Մասնախմբոց։ 1—3

Կ. Պոլիս, 2/14 յունիս 1886

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ
Վօյվօտայի դիմաց Թիւ 92

Արթին աղա, որ քաջածանօթ է հասարակութեան, պատիւ ունի ծանուցանել թէ իւր ճաշարանը փոխադրած է Վօյվօտայի ոստիկանութեան դիմաց, Թիւ 92։

Արագութիւն, մաքրութիւն եւ չափաւոր գներ։

Ֆրանսական եւ Թրքական կերակուրք։

Արթին աղա իւր ճաշարանին համար բռնած լինելով առաջնակարգ խոհարար մը, ամէն ջանք ի գործ պիտի դնէ գոհ ընելու համար իւր յաճախորդները։

Ստամոքսի եւ աղեաց ամէն [illegible] հիւանդութեանց քաջահմուտ մասնագէտ Տօքթ. Բ. ՌՕ-ՊԷՆՍՈՆ որ մեծ խնամով մշակած է [illegible], եւ Նորսմոն մեթոտներ ի գործ կը դնէ ընդհուպ բուժելու [illegible], կը գտնուի, առաւօտ ամէն օր ժամը 4էն մինչեւ 7, Եէնի-Ջամի, կեդրոնական նամակատան դէմ Նիւ-Եօրք գեղարան Թիւ 12։

Երեքշաբթի օրեր անկարողները ձրի կը դարմանուին որպէս յառաջագոյն։ 5—20

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Աթէնք, 16 յունիս.

Երեսփոխանաց ժողով. — Երկար եւ աղմկայոյզ նստէ մը յետոյ, որ տակաւին վերջացած չէ, Երեսփոխանաց ժողովն յաջորդաբար 24 եւ 13 ձայնից մեծամասնութեամբ մերժեց ընդդիմադիր կուսակցութեան երկու առաջարկներն, որք կը պահանջէին 15 հոգիէ բաղկացեալ Յանձնաժողովոյ մը ղըրկել Պ. Թրիգուբիի նախարարութեան ընտրական ծրագրերը։

Լոնտոն, 17 յունիս

Անգլիացի Լաքհարթ գնդապետը, ռուսօ-աֆղան սահմանագլխոյ գծման յանձնաժողովոյն միանալու գնացած միջոցին, իւր ուղեկիցներով ձերբակալուեցաւ եւ բանտարկուեցաւ Պարքշանի նահանգին պետին ձեռամբ։

Հռոմ, 17 յունիս

Հնտախտը տակաւին կը շարունակէ Վենետիկի եւ Պարիի մէջ։

Բարիզ, 17 յունիս

Օսմանեան կայսերական Պանքային տըրնօրէն Պ. Պէրժէ այսօր ձիէն վար ինկաւ. յուսալի է թէ քանի մ'օր հանգստանալէ յետոյ ապաքինի։

Բետրսպուրկ, 17 յունիս

Ժ. տը Սէն Բեթէրսպուրկ խստիւ կը քննադատէ Աղեքսանդր իշխանին խօսած բացման ճառը պուլկարական Ազգային ժողովոյն մէջ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 6 յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ (պանքայի)	111 1/8
3 » » » (վճարկնի)	110 3/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 72 1/2
3 » » » (վճարկնի)	22 80

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սերի)		16 35
Գործողութեան գոցուելէն վերջը	»	16 33
Ձեռքի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	16 28
Բարձրագոյն գին	»	16 28
Նուազագոյն	»	16 25
Կէս օրին	»	16 25
Փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սերի	24
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » » »	16
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Դ.	16 28

Ունիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուան գոցուելուն	80 40
Այս առաւօտ բացուելուն Գ. Կ.	79 30
Կէս օրին	79 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ

Խարիճիէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	3 12
Կրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	6 15
Գազի ընկ. Գօնա	» »	4 35
Թօմ. Շանժ է Վալէօր	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	287 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	37 50
Օսմանեան Բրիօրիթէ	»	—
Համաձայնութիւն Լաւրիոնի	»	62

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
20 Ֆրանքնոց	» ...	88 4
Անգլիական ոսկի	» ...	110 32
Ռօլ Իմբէրիալ	» ...	90 30
Քրիմիա	» ...	51 20
Ռուսական Թղթադրամ	» ...	9 14
» արծաթ	» ...	89
Ֆիօրին	» ...	8 32
Մէճ. արծ. (սարր.)	» ...	108 6
Չեկնոց	» ...	102 35
Հինգնոց	» ...	102 20
Մէթալիք	» ...	98
Թասֆիէ	» ...	15 40

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 17 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	101 1/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելուն	15 5/16
» » » գոցուելուն	15
» » » Ա.	24 1/2
» » » Բ.	16
» » » Գ.	15
Օթօման 1871	73
Փոխառութիւն 1877	86
Պանք Օթօման	11 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	98 5/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	71 7/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	95 1/2
Տայրա Սանիէ	70 3/4
Դօմէնիալ (փոխառ. Րօթշիլտ)	93 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 17 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 55
Օսմանեան երկաթուղի	18 20

Բարիզ, 17 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 25
» » 3 %	82 60
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ. բացուելուն	15 30
» » գոցուելուն	15 15
» » Սերի Բ.	16
» » Գ.	15 20
Օսմանեան երկաթուղի	36 87 1/2
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	536 25
Կրէտի Լիոնէ	521 25
» Ֆօնսիէ	1378 75
[illegible] Լիոնի	1217 50
Սուէզի ջրանցք	2122 50
Ռուսական 5% 1877ի	103 3/4
Իտալական Ռանթ	101 35
Եգիպտական միացեալ	363 75
Սպանիական (արտաքին)	58 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք	372 50
5% Հելլենական	312 50
Ճէք Լոնտոնի վրայ	25 26

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ

ԱՇԱՂԸՏԱ ԶԻՔԻՐԼԵՐԻ ԻՄԶԱ ՕԼԱՃԱՔԼԱՐ
ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԵՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆԱՆ
ԲԻԼԻՒԼ Է ՍԻՐՕ ՏԸ ՊԼԱՆՔԱՐ
ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՅՕ
ՍԻՆԱՓԻԶՄ ՌԻԿՕԼՕ
ՓՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌՕԺԷ
ԷՆԺԷՔՍԻՕՆ ՊՌՕՎ

Նամ էճզալարըն Տէրսաատէթ էճզաճըլարըն պազըլարը թարաֆընտան թագլիտ վէ հիլլէլի օլարագ ֆիրուխթ օլունմագտա օլտուղու մէսմուըմըզ օլուպ պունտան պէօյլէ պու մագուլէ ալըմ ու իթա իլէ մէշղուլ օլանլարըն իսմի ղազէթալար վասըթասըլէ իլան վէ միւթէճասըրլէրինին հագգընտա տախի նիզամը տայիրէսինտէ իգամէի տավա օլունաճաղը պիլճիւմլէ էճզա թիճճարլարը իլէ էճզախանէ սահիպլէրինէ իլան օլունուր։

Բարիզ էճզաճըլարընտան
ՊԼԱՆՔԱՐ ՎԷ ՔՈՒՄՊ.
Ժ. ՖԵՐՐԷ
Հ. ՖՈՒՐՆԻԷ ՎԷ ՔՈՒՄՊ.
Բ. ՌԻԿՕԼՕ » »

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Ըստ Մոսկովսկիե Վեդոմոստի, ներկայ տարւոյ մէջ ի Ռուսիա պիտի զինուորագրուին մինչեւ 235,000 երիտասարդներ։

—Ռուսիոյ ելեւմտից Նախարարութիւնը մտադիր է առեւտրական մթերանոցները երկու կարգի բաժանել, ներքին և նաւահանգստային։ Առաջին տեսակի մթերանոցներու շինութիւնն և հոգատարութիւնը կախում պիտի ունենայ տեղական զեմստվոներէ, ընդ հսկողութեամբ պետական գործակատարներու. իսկ վերջիններու շինութիւնն ու հոգատարութիւնն ամբողջովին կառավարութենէն կախեալ պիտի լինի։

—Օտեսայի մէջ, մօտ ժամանակէն պիտի կազմուի օգտակէտ ընկերութիւն մը որոյ նպատակն է առեւտրական նաւատորմի մ,ջ փոխադարձ օգնութիւն մատուցանել իրարու։

—Ժուռնալ տը Սէն Բեթերսպուրկ արժանահաւատ աղբիւրէ կը ծանուցանէ թէ Պուրկազի մէջ բնաւ որ և է դաւադրութիւն ի գործ դրուած չէ և Ալեքսանդր իշխանին կենաց ո և է վտանգ սպառնացած չէ։ Բանտարկեալ հարիւրապետ Նապոքով խաղաղասէր և յարգանաց արժանի անձ մ՚է։ Դաւադրութեան զրոյցն տարածուած է այն նպատակաւ որ ազդեցութիւն կարելի լինի գործել ընտրողներու մտաց վրայ. և այս սուտն եւս պէտք է վերագրել այն միջոցներու կարգին, զորս կը գործածէ պուլկարական կառավարութիւնն, որպէս զի մի անգամ եւս յերեւան հանէ իւր վրէժխնդիր սրտի նկարագիրն։

Մի եւ նոյն լրագիրը մասամբ կը հերքէ ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍի Թիանթիզմէն քաշած հեռագիրն որ կը ծանուցանէր թէ «այնու ամենայնիւ կարելի է յուսալ որ գժտութիւններ ծագին Ռուսիոյ եւ Չինաստանի միջեւ»։ Սակայն և այնպէս կը յարէ, Ժուռնալ տը Սէն Բեթերսպուրկ, Ռուսիոյ եւ Չինաստանի յարաբերութեանց մէջ ցարդ տեղի ունեցած չէ այնպիսի պարագայ որ ո և է վտանգի պատճառ դառնայ։

—Բեդերսպուրկի մէջ վերջերս հրատարակեցաւ Հրէից զինուորագրութեան օրէնքն. ըստ Նովոստիի այդ օրէնքի համեմատ այնպիսի միջոցներ ձեռք առնուած են, որ հրեաներն այսուհետեւ դժուարաւ պիտի կարողանան խոյս տալ զինուորագրութենէ։

—Նովոյէ Վրէմիայի տեղեկութեանց համեմատ Ռուսիոյ մէջ կան 241 շաքարի գործարաններ որք 1885-86 տարեշրջանի մէջ արտադրած են 22,285,460 փութ սպիտակ շաքարաւազ, 1,957 փութ դեղին շաքար եւ 280,000 փութ սովորական շաքար։ Յիշեալ գործարաններու մէջ կ՚աշխատին 78,479 այր, 12,009 կին և 2,907 անչափահաս. ընդամենն 93,393 հոգի։ Միջին հաշուով ամեն մի գործարանի մէջ կ՚աշխատէին 389 հոգի։

—Կատղած շուներէ խածնուածներէն շատ մարդիկ Ռուսիայէն կը շարունակեն երթալ Բաստէօրի մօտ բժշկուելու։ Վերջին օրերս եւս Բաստէօրին գացած են երկու կիներ և չորս մանուկներ խիստ ծանրապէս խածուած կատաղի շուներէ։

—Ռուսիոյ եկեղեցական-ծխական դպրոցներու թիւն ամենայն արագութեամբ կը բազմապատկի 1884 էն ի վեր երբ հաստատուեցաւ եկեղեցական-ծխական դպրոցներու նոր կանոնագիրն։ Ռուսսկի Կուրիէր կ՚ըսէ թէ վիճակագրական տեղեկութեանց նայելով մինչեւ 1884 յունիս 13 եկեղեցական-ծխական բոլոր վարժարաններու թիւը կը հասնէր 3,988ի և 1,459 եւս ոչ ծխական վարժարաններ կային։ Առաջին տեսակի դպրոցներու երկսեռ ուսանողներն էին 77,879, իսկ երկրորդինն՝ 27,269։ 1884 ի յունիս 13 էն, այսինքն եկեղեցական—ծխական նոր կանոնագրի հրատարակումէն մինչեւ 1885 յունուար բացուեցան անոնցմէ զատ տակաւին եւ 2,007 ուսումնարան (1,167 եկեղեցական—ծխական և 840ն միւս տեսակէն)։ Այս նորահաստատ դպրոցներու երկսեռ ուսանողաց թիւն է 48,345, (եկեղեցական-ծխական դպրոցներու մէջ 33,771, իսկ երկրորդի մէջ 15, 074)։ Այսպէս ուրեմն 1885 ի յունուար 1 ին այս երկու տեսակի ամեն վարժարաններն էին 6,554, իսկ անդ ուսանողներու թիւն էր 153,993։

Դպրոցներու և ուսանողներու թւոյն առաւելութեան կողմէ առաջին տեղը կը գրաւէ նախ Քիեւի թեմն, որ ունի 1,002 դպրոց և 36,229 ուսանող, այնուհետեւ Բոտոլի թեմն, որ ունի 814 դպրոց և 21,228 ուսանող, Մինսկի՝ 561 դպրոց և 12,379 ուսանող՝ Մոգիլեվսկի՝ 654 դպրոց և 14,634 ուսանող, Լիդովսկի՝ 321 դպրոց և 7,268 ուսանող, Վլատիմիրաքի՝ 209 դպրոց և 3688 ուսանող, Թվերաքի՝ 193 դպրոց և 5,411 ուսանող, Վիատաքի՝ 186 դպրոց եւ 4,961 ուսանող, Քալուկայի՝ 139 դպրոց և 3,435 ուսանող, Եկատերինոսլավի՝ 129 դպրոց և 3,120 ուսանող, Վոլենաքի՝ 112 դպրոց և 20,094 ուսանող, Սամարայի՝ 104 դպրոց և 3,289 ուսանող են են։

Ասկէ կ՚երեւի որ արեւմտեան կողմի թեմերու մէջ եկեղեցական-ծխական դպրոցներու թիւն բաղդատմամբ շատ աւելի է քան արեւելեան կողմինն։

—Մոսկովսկի Վեդոմոստի կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ ճարտարութեան և վաճառականութեան նպաստող ընկերութեան մասնաժողովն դիմած է հանրային շինութեան նախարարութեան խնդրելով որ դիւրութիւն մատուցանէ առեւտրական յարաբերութեանց զարգացման ի Կեդրոնական Ասիա։

Մասնաժողովն այս նկատումով կը խնդրէ յիշեալ նախարարութենէն որ վաճառքներու փոխադրութեան ծախքն նուազի։ Նախարարութիւնն ի նկատ ունենալով այս պարագայն և Տէրութեան շահն, մտադիր է ընտրել այդ պայմանը։

Ա. ԿՈՒՏՇՄԻԹ

Ի ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՄՆ ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԵՂԾ ԿԱՐԾԵԱՑ ՆՈՐԱ.

Բ.

Գոցենք առ ժամս հայ Հերոդոտոսի Պատմագրութիւնը, գոցենք նոյնպէս Աշխարհագրութիւնն, որ եղած է քար գայթակղութեան քննադատին և անոր համախոհից, այնպէս որ Խորենացւոյ անունն իսկ յայնս չտեսնուի։ Սակայն երկու բան միայն կ՚առաջարկենք Խորենացւոյ դատաւորին. որ են Ա. կ՚ընդունի՞ զէթ Մ. Խորենացւոյ և իւր ժամանակակից իշխանաց Սահակայ Բագրատունւոյ և Սահ. Արծրունւոյ գոյութիւնն ի Ե դարու. Բ. վերջնոյս առ Մ. Խորենացի գրած թուղթը և Խորենացւոյ առ նա գրած պատասխանն։— Անշուշտ իբրեւ հնագէտ և ճշմարտասէր՝ պէտք է որ այս զիջողութիւնս ընէ, եթէ չուզեր ի Սկիւլլայ փախչելով երթալ զարնուիլ Քարիբդայց։ Արդ վեցաթիւ պատկառելի հնութիւն ունեցող ձեռագիրք՝ միայն ի մատենադարանի վանացս, այլ եւ այլ տեղեաց եւ ժամանակաց մէջ գրուած և ի զանազան գրչաց, կը ներկայացնեն մեզ այժմ վերոյիշեալ թղթոց անգին յիշատակարաններն։ Ա. Նախ ՌԿԷ թուոց օրինակին բաղդատութիւնը, զոր յիշէ Հ. Ներսէս Սարգսեան՝ յամին 1865 ի Վենետիկ տպուած Մով. Խորենացւոյ երկասիրութեանց յառաջաբանին մէջ։ Բ. հնագոյն և փոքր երկաթագիր ճաշոցն Զ. որ գրուած է ի Մաշկեւոր (¹) վանս, Դաւիթ հօր ժամանակ։ Գ. Ճաշոցն ԻԱ. որուն բնագիրը կը գտնուէր Մշոյ Առաքելոց վանքը, գրեալ ՈԾԳ (1204) թուականին, մեծ երկաթագիր։ Դ. ձեռագիրն Սմբատայ՝ թերի, հանեալ ի հնագոյն մատենից Սեւանայ։ Ե. ձեռագիր օրինակ մի անթուական. Հուսկ Զ. Ճաշոցն ԻԸ, որ ԺԱ դարուն գրուած է։ Բաց ի վերջնոյս՝ միւսներուն մէջ գտնուած այն թղթոց պատճէնքն ունին զանունս Ս. Արծրունւոյ և Մ. Խորենացւոյ։ Սակայն ամենէն աւելի նշանակութիւն ունին ԻԹ և ԻԸ ճաշոցներուն մէջի թուղթերը, ոչ միայն հնութեամբն՝ այլ նաեւ մեր խնդրոյն վերաբերութեամբ, զի յաւարտ առաջնոյն գրուած է. «Զայս ցանկալի պատմութիւն բազում ըղձիւք եւ ցանկալի յուզմամբ գտեալ մեծ հռետորն Մովսէս Խորենացի գրեաց մեզ ստուգիւ հաւաստեաւ։ Եւ քանզի աղաւաղեալ յաւագաց մերոց, ուրեք ուրեք գտանի յարկեղ դիւանիս մերում։ Վասն որոյ բազում փութով խնդրեալ Աշոտոյ որդւոյ Սենեքերիմայ և գտանէ ի մեծ սուրբ Ուխտն Սանահին կոչեցեալ, և ի ձեռն մեծագոյն պարգեւաց և գրոց (թղթովք) ձեռին հայցէ ի նոցունց, եւ բերեալ [illegible] հաւաստի պատմութիւնս, և տայ դնել առ պատկեր Ս. Կուսին»։ Սոյն այս տեղեկութիւնս կը գտնուի մանրամասն պարագայիւք նաեւ ԻԸ ճաշոցին մէջ. բայց թղթոյն պատճէնն փոխանակ Մովսէսի՝ Յովհ. Մանդակունւոյ ընծայուած է. (Կուդշմիթ կարէ ասէն չունչ մ՚առնուլ, վասն զի շուտով նեղը պիտի մտնէ). բայց այս խրոխտութիւնը ոչ միայն չի մերժեր զՄ. Խորենացի լինել հեղինակ այն թղթոյն, այլ լաւագոյն եւս կը հաստատէ, որովհետեւ ոչ միայն ի բաց թողուած (²) է ասա թղթոյն առաջին մասն և վերջաբանը, որ ուղղակի Ս. Արծրունւոյ կը վերաբերէր, այլ և յանուանէ կը յիշուի (³) ի սկիզբն պատմութեան պատկերի կուսին՝ Մովսէս Խորենացի իբրեւ գտիչ այն պատմութեան։

Այս թղթոց հարազատութիւնը կը հաստատեն միաբերան ամենայն սոհմային մատենագիրք մեր և բոլոր ազգին աւանդութիւնն։ Առնունք այժմ այդ կրկին թուղթերն և բաղդատենք Մ. Խորենացւոյ Պատմագրութեան Ա. գրոց՝ Ա. գլխուն հետ, զոր կը կոչենք Թուղթ Մ. Խորենացւոյ առ Ս. Բագրատունի և այս թուղթս կը գտնուի պատմագրութեան ամենայն ձեռագիր օրինակաց մէջ, թէպէտ եւ թերի. եթէ գտնուին անոնց մէջ այնպիսի պատմական ներքին և արտաքին հանգամանքներ և նոյնութիւնք՝ որք զիրար բռնեն, միեւնոյն հեղինակի գործ ըլլալն յայտնապէս ապացուցուած կը լինի։ Առնունք ամենէն ծանօթ տպագիր օրինակն։

ԹՈՒՂԹ ՍԱՀԱԿԱՅ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ ԻՇԽԱՆԻ ԱՌ ԵՐԱՆԵԼԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆ ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ

«Հրեշտակ և սպասաւոր մեծութեանցն Քրիստոսի....։ Կամիմք ցնծալ առ ժամանակ մի ի լոյս քո, որ տուարդ մեզ երկրորդ Սահակ և Մեսրոպ յետ գնալոյ նոցա առ Աստուած։ Վասն որոյ երկրպագութիւն հասցէ 'ի սուրբդ. զգրեալ գիրս Բագրատունեաց իշխանին, զգրեալս 'ի քէն ընթերցաք, և ուսաք զուսմունս հայկական ազանցս Հայոց, զմերս նախնեաց գալ յայս երկիրս . . . . .։ Այլ կամիմք ուսանել 'ի քէն զքանքսեղագործութիւն պատկերին, որ յանուն Տիրամօրն կայ ի Հոգեաց վանս . . .։ Այլ իմ ընկալեալ 'ի ձեռաց սուրբ մատանցդ գիր, առաւել յուսով ընկալայց, քան զըգգիրս Բագրատունեաց (այսինքն է առ Բագրատունիս ուղղուածը) 'ի ձեռս իմ։ Ողջ լեր 'ի Տէր» . . . .։

Այս թուղթս երեք կարեւոր և ամենահաստատ խոստովանութիւններ կը յայտնէ. Ա. Խորենացւոյ գոյութիւնն և իւր ժամանակակիցն առ Սահակաւ և Մեսրովբաւ. Բ. անոր գրած թուղթը կամ Պատմագրութեան գիրքը առ Ս. Բագրատունի. յորմէ ուսան զպատմութիւն հայկական ազանց և իւրենց նախնեաց (Արծրունեաց և Բագրատունեաց) ի հայաստան գաղթելը. Գ. Խորենացւոյ առ Սահակ Արծրունի գրած պատասխանին։—Բանանք զպատասխանի թղթոյն Սահակայ Արծրունւոյ գրեալ ի Մովսիսէ.

ԹՈՒՂԹ ՄՈՎՍԻՍԻ ԱՌ Ս. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

«Զյորդութիւն առատութեան աստուածային հոգւոյն շնորհաց, որ 'ի վերայ քո անդուլ մնայցէ, որ վասն գրոց ծանօթութեան և սիրոյ առ Աստուած, յառաջ քան զտեսութիւն՝ ի ձեռն համբաւոյ լուեալ իմ զխոնհականութիւն մեծի հզօրիդ ծանեայ. և այժմ 'ի ձեռն արժանավայել խնդրոյ, յառաջ քան զնկարագիր սպասկերիդ և ըղտեալ մարմնոյդ, տեսեալ ի վրէժխնդրութիւն հոգւոյդ, զխոսցի որ վերին շնորհաց է» . . . .։

ԹՈՒՂԹ ՄՈՎՍԻՍԻ ԱՌ Ս. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

«Զանսպառ խաղաղութիւնս աստուածայնոցն 'ի քեզ շնորհացն եւ զանդուլ հոգւոյն 'ի վերայ քո խնդրուածողդ շարժմունս ծանեաւ 'ի ձեռն գեղեցիկ խնդրոյս, յառաջ քան զմարմնոյդ՝ զհոգւոյդ ընկալեալ զծանօթութիւն, որ և սիրելի իմոցս իսկ է աւարժակացս, առաւել եւ սովորութեանցս» . . . .։

Այս բացատրութիւններս ըստ իմաստից բոլորովին՝ և գրեթէ բառ առ բառ նոյն են և նման հետեւեալ բացատրութեանց՝ զոր կը քաղենք անոր առ Սահակ Բագրատունի գրած թղթէն։

Փոխադարձաբար առ Սահակ Բագրատունի գրած թղթոյն շարունակութեան մէջ կան բացատրութիւններ, որք նման են առ Սահակ Արծրունի գրած թղթոյն բացատրութեանց հետ, օրինակ իմն.

Ի ԹՂԹՈՅՆ ԱՌ Ս. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

«Զի եթէ վասն բանին մեք . . . պատկեր եմք Աստուծոյ . . . [illegible] զխոնհականութեանդ քո վառ եւ բորբոք պահելով զկայծակն՝ զարդարես զբանն. որով մնաս առ 'ի լինելն պատկեր ([illegible]) . . . ։ Յաղագս որոյ հեշտաբար ընկալեալ զքո խնդիրդ [illegible], անմահ 'ի յիշատակի թողուլ զայս քեզ» . . . ։

Ի ԹՂԹՈՅՆ ԱՌ Ս. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

«Վասն որոյ եւ ինքն Բանն Աստուած 'ի [illegible] զմարդն բանիւ զարդարեաց . . . վասն որոյ զբանին վառ եւ բորբոք պահելով զկայծակն՝ անմահանամք . . . . ։ Այլ զխնդիր աստուածասէր իշխանիդ, որ [illegible] Տիրամօրն, անմահ քոյին ազգի թողում յիշատակ, զի և զուարճանամ ի յիշատակի Տիրամօրն»։

Ուստի իմ կարծեացս Մ. Խորենացւոյ կրկին թղթոց այսպիսի նմանաձայն բացատրութեանց պատճառքն եւս կրկին են. այսինքն է, նախ այն երկու անմահանուն իշխանաց, որք Մեկենասք եղան Հայոց քերթողահօրն, ազգակից և հաւասարապատիւ ըլլալն. և երկրորդ՝ անոնց նախանձաւորութիւնն զմիմեամբք ելնելու առնելով՝ գրաւել զհամակրութիւն Խորենացւոյ, և սորա փոխադարձ զգուշաւորութիւնն՝ առ 'ի չվիրաւորելու անոնց անձնասիրութիւնն։ Եւ յերաւի այս բանս խիստ յայտնի կ՚երեւի Սահակ Արծրունւոյ այս բացատրութենէն. «Երկրպագութիւն հասցէ 'ի սուրբդ», և թէ՝ «զգրեալ գիրս Բագրատունեաց իշխանին զգրեալս (անհարկութիւն է) 'ի քէն ընթերցաք»։ և Խորենացւոյ զանոնք զուգակցաբար գլուխ տալու կերպէն ¹։ Ուրեմն եթէ Մ. Խորենացւոյ առ Ս. Արծրունի գրած թուղթը, անոր Պատմագրութեան Ա. գլխոյն, ըստ ամենայնի մի և նոյն ² բնագրոյն ունի, այն ժամանակ ուղիղ քննադատութիւնն առանց կասկածի կը թելադրէ եզրակացնել (ինչպէս եզրակացոյց Կուդշմիթ) թէ Ժ Ն նոյն հեղինակին գործ է. իսկ որովհետեւ անժխտելի [illegible] Մ. Արծրունի գրած թղթին է Մ. Խորենացի, ուրեմն Մ. Խորենացի է հեղինակ և գրիչ նաեւ Բուն Հայոց Պատմագրութեան, [illegible] Մ. Խորենացւոյ Պատմագրութիւնը Ե դարու գործ համարելու [illegible] Ե դարու հեղինակութիւն։ Այժմ գործս չեն ներեր այն գժուարութիւնքը մէջ բերել, բայց ի պահանջել հարկին պատրաստ եմ։ Այսուհետեւ բաղդատենք զՀարազատ Պատմագրութիւն Խորենացւոյ ընդ Աշխարհագրութեան, որուն հեղինակ չեն ճանաչեր հակառակորդք. արդ եթէ գտնուին այն երկու տարբեր գրուածոց մէջ նմանութիւն մերձաւորութիւնք և նոյնութիւն ոճոյ գրութեան, և պատմական, աշխարհագրական և տեղագրական արտայայտութեանց, այն ժամանակ հետեւութիւնն յայտնի է։

Ա. Արդ, այն երկու երկասիրութեանց եւս ոճն կամ լեզուն խիստպէս Ե դարու հայկաբանութեան և հնութեան բնագրոյն ունի, և ուրեք ուրեք յունականին ազդեցութիւնն, (որուն կ՚ըսուի թէ Մովսէս ի սկզբանն պաշտպան եղաւ և ի վար եարկ), զոր չէ մարթ ընծայել Է դարու հեղինակի մը, որ բոլորովին պարսկային և արաբական ազդեցութեան տակ ենթարկուած էր։ Բայց որովհետեւ գերմանացի քննադատն ոչ Հայոց լեզուն և ոչ իսկ հայկաբանութիւն կը ճանչնայ, ուստի աւելորդ էր անոնց լեզուական զուգակշիռն ընել։ Իսկ որովհետեւ քաջ գիտէ որոշել ոսկին յերկաթոյ և հինգերորդ դարու տիպը յեօթներորդէն, ուստի կ՚ըսենք՝ թէ այն երկու գրուածոց լեզուն և տիպն այնչափ կը տարբերին յէ դարու գրուածքէն՝ ինչպէս ոսկին յերկաթոյ. ուրեմն Մ. Խորենացւոյ ոսկիաբան գրչէն և ոսկեձոյլ հայբաբուղխ մտաց կաղապարէն միայն կրնային արտադրուիլ այն մեծամեծ գործերն, և թէ անոնք ամենայն բանէ աւելի, ըստ իս, եղան բուն պատճառք մեծանուն հռչակելոյ զԽորենացին յազգիս։ Իսկ գալով հնութեան բնագրոյնն, կ՚ըսենք՝ թէ ինչ տարբերութիւն որ ինքը կ՚իմանայ Ուլփիլասայ և Նիբելունկէն երգոց մէջ և անոնցմէ երկու դար վերջը եկող ցամաք և անոճ հեղինակաց արտադրութեանց մէջ, նոյնը կը զգան հայ լսելիք և միտք՝ Խորենացւոյ, Եղիշէի և Մ. Սիւնեցւոյ եւ Անանիա Շիրակացւոյ գրուածոց մէջ։

Բ. Ոչ ոք ի գիտնական մատենագրաց (¹) ընծայեց պատմական եւ աշխարհագրական երկասիրութիւն մի Մ. Սիւնեցւոյ և կամ պատմիչ անուանեց զայն, ուստի և ոչ իսկ նա այնպիսի մեծամեծ գործեր արտադրելու գիտութիւնն և միջոցներ ունէր։ Ուրեմն Մ. Խորենացի միայն ունէր այն մեծ և աշխարհապատում գիտութիւնն, որ անձամբ ճանապարհորդելով յարեւելս և յարեւմուտս, յԱթէնս, ի Հռովմ, յԵգիպտոս, յԱսորիս, հմտացաւ հին ազգաց պատմութեան (²) և լեզուաց եւ աշխարհագրութեան. նոյնն Եդեսիոյ և Աղեքսանդրիոյ հռչականուն մատենագիրքն և մատենադարանքն աչքէ անցուցած է. որուն կը վկայէ նոյն իսկ գերմանացի քննադատն, իւր կրկին գործոց մէջ եւս՝ գրուատելով զայն։ Այս բանիս մի մի խօսուն վկաներ կը հանդիսանան Ս. Ասողիկ, (³) Թովմաս Արծրունի, Սամուէլ Անեցի, Կիրակոս, Վարդան, Միքայէլ ասորի, Յովհ. Մանդակունի, Ուխտանէս և Ներսէս Շնորհալի, ոչ միայն կոչելով զԽորենացի քերթողահայր, այլ և «ստուգաբան և քաջ պատմագիր» և աշխարհագիր. ոմանք յանուանէ կը յիշեն անոր երկու երկասիրութիւններն եւս, իսկ այլք ստուգելով և յաճախ անոնցմէ օրինակներ մէջ բերելով։ Վկայ են այն կրկին գրուածոց ձեռագիր օրինակներն, այլ և այլ թուականներով, որոց ամենուն վրայ միշտ Խորենացի և ոչ երբեք Սիւնեցի անունը գրուած կը տեսնենք. ուստի այն բանն՝ որ իրական գոյութիւն չունի՝ ուզել հաստատել, ոչ այլ ինչ է՝ բայց եթէ եղջերուաքաղ մը ծնանել. սակայն գերմանացին եթէ բիւր եղջերուաքաղներ եւս ծնանի, ոչ երբեք կրնան Մ. Խորենացւոյ իրական Պատմագրութեանը վնասել կամ փոխանակել։ Դ. Աշխարհագրութեան հեղինակն, էջ 589, կը յիշէ զՊտղոմէոս՝ յասելն. «Բայց Պտղոմէոս, որոյ արք բազմաշրջութեամբ զամենայն չափեցին». Նոյնը կը յիշէ ճիշդ միեւնոյն բառերով նաեւ ի Պատմագրութեան։ (¹)

Հ. ԲԱՐՍԵՂ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

(Բազմավէպ)

(¹) Վասն զի գաղափարողն կ՚ըսէ որոշակի ի վերջնոյս թղթոյն. «Քրիստոս Աստուած . . . շնորհեա յարութիւն Մաշկեւորիս և ամենայն եղբարցս և գրողիս»։

(²) Յայտնի նշան մի է թէ Յովհ. Մանդակունի եւս ի մեծ յարգանս ունելով զայն, անոր սպառ պատմական մասը միայն արտասանած է կամ ընթերցեալ յականջս ամբոխի ժողովրդեան իւր մէկ ճառովը։

(³) «Թէ ո՛րպէս եղեւ փոխումն, կամ յո՛յր ձեռն կամ թէ ո՛վ եղեւ պատճառ խնդրոյն, կամ ո՛վ եբեր ի Հայս, զայս մեզ ստուգաբանեաց մեծ իմաստասէրն՝ այրն Աստուծոյ Մովսէս Խորենացի եւ կարգեաց մի ըստ միոջէ»։

1 «Որպէս երկու աչք զբոլոր մարմին զարդարէ, այսպէս երկու կողմանքդ արեւելից եւ հիւսիսոյ ի ձէնջ լուսաւորին. եւ որպէս երկու ձեռք միացեալ ի գործ սպիտոյանան, այսպէս եւ երկիրս Հայոց ի ձէնջ զոյանան»։

2 Այսպիսի նոյնութեան բացայայտ օրինակ են՝ նախ զի Մ. Խորենացի թէ՛ [illegible] մէջ, թէ՛ Արծրունւոյ թղթին եւ թէ՛ Պատմագրութեան Ա. կն գլխոյ մէջ զինքը [illegible] (120 ամաց ըստ Թովմայի Արծրունւոյ) եւ [illegible] կը խոստովանի։ Բ. առ Ս. Արծրունի գրած Տիրամօր Պատկերի Պատմութեան մասին կ՚ըսէ «Արդ մի՛ ոք անուսումն զմեզ համարելով վասն կրկնաբանելոյ զասացեալս առ ի մէնջ». Նոյն բացատրութիւնը կ՚ընէ բառ առ բառ Ա. գրոց Բ. գլխուն մէջ նաեւ Պտղոմէոս Եղբայրասիրի համար, յասելն. «Բայց մի՛ ոք [illegible]...»։

(¹) Ս. Ուլպելեան որ Սիւնեաց ամենայն գործերը ջանաց քաջ հանդիսացընել, Մ. Սիւնեցւոյ համար ամենեւին ակնարկութիւն կամ խօսք մի չըներ այս մասին։

(²) Մ. Խորենացւոյ թարգմանած գրքերն եւս ի յունէ և յասորերէնէ, որք են [illegible], օրինակ իմն Քրոնիկոն Եւսեբիոսի և Եկեղեցական պատմութիւնն նորա. Պատմութիւն Աղեքսանդրի գրեալ յԱրիստոտէլէ, և Պտղոմէոսի եւ Պապպոսի Աշխարհագրութիւնք, կը ցուցընեն զնա մեծ պատմաբան և աշխարհագիր ոք։

(³) Ս. Ասողիկ իւր Պատմութեան կամ Ժամանակագրութեան յառաջաբանին մէջ (ձեռագիր, գրեալ ՌՃԼԲ թուին, և արդ ի Ս. Ղազար), յետ թուելոյ զպատմագիրս՝ կը յիշէ անմիջապէս զՄ. Խորենացի յետ Ագաթանգեղոսի, ապա զՂազար, և այլն։ Արդ եթէ եղած ըլլար իրօք յէ դարու պատմագիր ոք Մովսէս, զանց չէր ըներ յիշելու անոնց կարգին մէջ։

(¹) Ա. գիրք, գլ. Լ. էջ 58, ասելով. «Որ [illegible]»։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՌՈՒՍՉՈՒՔ 21 ապրիլ

«Գան միակերպ և գան առ խա» կը գրէր քաղաքիս անասնոց սակրանի դէմ մը փոքրիկ մասրան երբեմն միտինար քարոզիչն Սկիւրը, նոր եկող Հայոց միոյն ձեռքը առած մի յանձնարարականին մէջ։ Մեք ալ կ՚ըսենք գան միակերպ և գան յԽտմը։ Փարունը հազիւ սկսաւ եւ ահա զոյգ զոյգ կամ աւելի թուով գաղթեցի հայք, մասնաւորապէս Բարբերդի շրջականներէ Հիւսենիկցիք ասա կը ժամանեն։ Բարեբաղդաբար մեզ՝ Հայոցս համար, երկրին ամեն կողմերը տեղի ունեցած գործադուլերու պատճառաւ այս օրերս հասնող հայը գործ մը գտնել կը յաջողի, թէ և յայտնի չէ թէ մինչեւ երբ պիտի տեւեն այս օրինակ յաջողութիւնք։ Իրաւ է թէ քաղաքիս իտալացի և շուետացի գործաւորք այլուր կը վազեն և գործադուլ ընդմէջ տեղը անցնելով առժամանակեայ կերպով բարձր օրական կ՚ստանան թէ և, որոնց բաց տեղերը հայք կը լեցնեն առ այժմ, սակայն յայտնի է թէ երբ ամեն ինչ իւր առջի վիճակը մտնէ և գործադուլք դադրին, բազմաթիւ գործաւորք պարապ մնալ պիտի ստիպուին. մաղթենք ուրեմն որ մեր ազգակիցք ազատ ըլլան սոյն դժբաղդութիւններէ։ Գաղթեցի հայերէ ոմանք գովելի ճարպիկութեամբ իրենց ուշը կը դարձնեն խանութպանութիւն ընելով ապրելու, փոխանակ գործաւորութիւն ընելու, և ոմանք արդէն սկսելով բաւական յաջող վիճակ մը ունին, զէթ նոր սկսողի մը տեսակէտով։ Քաղաքիս մէջ խանութպանութեան ճիւղին մէջ առաջինն եղած է Բաղեշցի պարոն Մովսէս Բարսեղեան։ Սա իւր կօշկերոց գործարանին կցելով նաեւս արդուզարդի ամեն տեսակ ապրանաց մեծադամբար պահեստ, նաեւս կոհ կարտանաց ընտիր հաւաքածոյ մը խանութ առնելով խանութ մը բացաւ, ուր՝ տեղացի աղջկան մը օգնութեամբ բաւական գոհացուցիչ առեւտուր կ՚ընէ։ Նորա օրինակին հետեւեցաւ բնիկ Բարբերդցի պարոն Յակոբ Մարտիրեան՝ սա ալ շաքարեղինաց եւ պտղոյ, ծխախոտի և այլոց հետ ունի նաեւ ընդարձակ ճիւղ մը մասնաւորապէս հանդերձեղինաց մասին, որոնց մէջ իւր գործունէութեան և ջանից շնորհիւ տարակոյս չկայ թէ ապագային մէջ մեծ յոյսեր կուտայ յաջողութեան։ Եւ վերջապէս պարոն Յարութիւն Գասպարեան քարբերդցի երիտասարդը խանութ մը բացաւ նպարեղինաց, պտղոց և շաքարեղինաց առեւտուր ընելու խորհուրդով։ Սա ալ Հայոց քաղաքավարութեամբը անտարակոյս պիտի յաջողի, մանաւանդ եթէ աւելի ընդարձակէ իւր ապրանաց տեսակը և քանակութիւնը, որովհետեւ ինչպէս որ յայտնի է նպարեղինաց ճիւղը միայն՝ անհաշուելի դրամագլխոյ կարօտ ձեռնարկ մ՚է։

Բնիկ Նիկոմիդիացի Պարոն Յարութիւն Թաշճեան կօշկակարի մը խանութ բացած է հոս ուր թէ տեղացւոց եւ թէ մեզ հայոցս ամեն տեսակ կօշիկներ կը վաճառէ աժան գնով՝ ինքը ուղղակի գործարաններէ գնած ըլլալուն պատճառաւ. ինքն արդէն կօշկակար լինելով հին կօշիկներու նորոգութեան ճիւղն ալ աւելցուցած յոյժ գոհացուցիչ առեւտուր կ՚ընէ։ Եթէ նշանակութիւն մը ունին սոյն համեմատաբար համեստ ձեռնարկներ, նա ալ սա է ըստ իս թէ հայք, արեւելեան այս ճարպիկ Եանքիները, մտադիր կ՚երեւնան այս երկրին մէջ եւս իրենց գործունէութեամբ եւ խնայողութեամբ մրցիլ անգղիացիներու հետ որոնց միակ առաւելութիւնը սա է թէ նոքա ունին մեծ դրամագլուխ։

Քաղաքիս հայ գաղթականաց պատուաւոր զատոն պաշտպանող բնիկ Սեւերեկցի Պ. Ղազարոս Ղազարոսեան մէկ քանի օր առաջ մեկնեցաւ քաղաքէս հետը տանելով կօշիկներու կաղապար շինելու շոգեշարժ գործիքներ որոնցմով պիտի հաստատէ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Ինքն արդէն արհեստով կօշկակար լինելով երբեմն Զմիւռնիոյ մէջ գործելով զգալած եւ վերջերը կօշիկի կաղապար շինել ձեռնարկած է եղեր, բայց որովհետեւ սոյն կաղապարները ձեռքով միայն կը շինէին Զմիւռնիոյ մէջ, մինչդեռ հոս շոգեշարժ գործիքներով աւելի ընտիր եւ աժան շինելով կը մրցէին մեր հայրենակցին հետ, ինքն որոշած էր հոս գալով կատարելագործել իւր արհեստը. Նոյն ատենը պարկեշտութեամբ եւ խնայողութեամբ բաւական դրամ աւելցնելով յաջողեցաւ ընկերներ գտնել հայոց մէջ ոմանց աջակցութեամբը կը յուսացուի թէ Թուրքիոյ մայրաքաղաքին մէջ հաստատուելով կարող պիտի լինի ասպարէզ գտնել յաջողութեան։

Ալէ-էտէյ Թէմէլեյն, աջակցութեամբ Պ. Մարտիրոս Էնֆիէճեանի, ձեռնարկեցին մէկ քանի օրէ ի վեր Ազգային Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի համար նպաստ հաւաքել. կը յուսացուի թէ պիտի յաջողին կլոր գումար մը հաւաքել քաղաքիս մէջ աշխատող ամեն հայերէ անխտիր. գովելի եւ տեղայի ոմանց զինեն իրենց ձեռնարկի յաջողութեանը համար։ Երկու օր առաջ քաղաքս ժամանեց նա եւս բնիկ Բարբերդցի Տէր Մանուէլեան Յակոբ անուն երիտասարդը. սա ուր տարբերելով գրադրելու մտօք եկած է կ՚ըսուի։

Մ. ԹՕՓՃԱՆԵԱՆ

ԴՐԱՍԵՆԵԿԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Կենաց ապահովագրութեան ԽԱՐԻՍԻ ընկերութեան դրասենեակները փոխադրուած են Թինէլի հրապարակը, Մայերի տունը, երկրորդ յարկ։

Այն անձինք որք տակաւին յարաբերութիւն ունեցած չեն այդ Ընկերութեան հետ, կրնան ձրիապէս տեղեկութիւններ առնել Ընկերութեան զանազան գործառնութեանց վրայ, գրաւոր կամ բերանացի կերպիւ դիմելով ԽԱՐԻՍԻ Ընկերութեան դրասենեակները։ 3—9

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, հրոյ և ցամաքային ապահովութեանց

12 և 13, Չինիլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ, պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատապէս կազմուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Ֆր. 15.000 000
Դրամգլխ. շրջաբերութ. հանուած	7.500 000
Պահեստի դրամագլուխ	775 000
Պահեստ առանձնեալ վտանգներու և չվճարուած միասոց համար	1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ՚ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղւով և ներածեալ կամ արտածեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաեւ մասնակից է «ԱՐԺԷԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Union pour l'Assurance de Valeurs

և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 Ֆրանքի

դրամագլուխ մ՚ունին, յանձն կ՚առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժէթուղթ, կտրոն, պանքաթ, գոհարեղէն եւ, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Ընկերութեան Վարչական խորհրդոյ անդամք են.

- Թ. Էրքհարտ, նախագահ Վարկի հանսէական Պանքային
- Ֆ. Էնկէլհարտ, նախագահ
- Շ. Ֆունք, տնօրէն Վարկի հանս. Պանք
- Ա. Հարդմէնիւս, հիւպատոս Հոլանտայի.
- Տր. Ֆ. Հէյմ, տնօրէն հանս. Գրաւի Պանք.
- Շարլ Րայս, հիւպատոս
- Ֆ. Սիբիօ, երեսփ. Գերմ. դեր-նախագհ.
- Տր. Ք. Շդայնըր, նախագահ Վիւրթէմպէրկի Ֆերայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան դրասենեակը։ Պայմաններն և գներն յոյժ չափաւոր։

Գօհէր-Էօհէմպերկէր, Հ. Օպէռ, փոխադէտ Վէրիդասի ծովային գործոց դրասենեակին, Սարաճըզ խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատար

Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տէրսաատէթ վէ ճիվարը իլէ իքինճի օրտու մէրքէզ վէ մէվգիֆինտէ պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրի Շահանէ իչիւն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ եվվէլճէ իլան գըլընան լահմտան չէրաիթնէ միւգարրէրէսի վէճհ իլէ Տէրսաատէթ վէ ճիվարընտաքի ասաքիրի Շահանէ իչիւն ալընաճագ լահմըն պէհէր գըյյէսի տէօրթ ղուրուշ օն, վէ իքինճի օրտու մէրքէզ վէ մէվագիֆինտէքի ասաքիրի Շահանէ իչիւն ալընաճագ լահմըն պէհէր գըյյէսի տէօրթ ղուրուշ եիրմի բարայա թալիպի զուհուր էյլէմիշ օլուպ, իշպու հազիրանըն օն պիրինճի չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթ՛ի վէրիլէճէյինտէն վէ օն իքինճի փէնճշէնպէհ կիւնիւ տախի թէգտիրի [illegible] ֆիյաթընտան եքսիգ պէյ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթթայա թալիպ օլան վէ չէրաիթնի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Հազիրան 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէյքօզ Տապպաղխանէսի իչիւն միւպայեասընա լիւզում կէօրիւլէն ալթը եիւզ էլլի աթէշ օգգա գալայը իլէ ալթը պին եիւզ աթէշ չաթմալ գէյթօն թախթասընըն հէր կիւն միւնագասասը ճէրա գըլընաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն ինշաաթը ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։

5 Հազիրան 302

1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տ[illegible]ուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցա[illegible] տուժած վնասին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց:

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամենէն լաւն, ամենէն տոկունն, ամենէն ազդուն է

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱՍ ՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Պօմ տը Ճօնի ամէն պինդ և լուծելի տարրերը: 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի՝ կուրծք, կոկորդ և մարսողութեան հիւանդութեանց համար: ՅԱՐԱՏԵՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ախտաբուժական ուրիշ միջոցներ ի զերեւ ելած են:

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և մարսողութեան հիւանդութիւնք	Մէկ գաւաթ ջրի մէջ մէկ խաշուէի կամ ապուրի դգալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որքին, եռք	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածել ի
Սպիտակ հոսումնք	Ջուր կամ խառն	Ներարկութեամբ
Շնչափողք	Շոգիով առքցած	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէսի, Բերայի Մեծ Փողոց 244: Կը գտնուի նաև Կալաթա, Գասթորիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասապեան դեղարանը:

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ:

ՄԵԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցնէ անոնց թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը փարատէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կու տայ:
Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ:

Գլխաւոր Մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եորք:

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանզիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմոնտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, Նիւքիւէք Դալոյըրըմ. և Իգիտոր Լազանաէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց:

DEUTSCHER Handels-Verein

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՅԱՐԴԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ,

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ հանրօգուտ շինութեանց, նախարարութեանց, քաղաքային փորձութեանց համար ևն:

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ երկաթուղեաց:

ՇՈԳԵՇԱՐԺ, ջրաշարժ և հողմաշարժ մեքենայք, ջրհանք ևն:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ և ճարտարական մեքենայք:

ԳՈՐԾԻՔ ամեն տեսակ:

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ լուսաւորութիւն:

Գերմանական Առևտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց ապրանաց մանրամասն ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս.

ՀԻՒԿՕ և Ֆրիտոր ԼԱՒԻԴԸՐՋՈՒՆԿ
Ֆընտըքլեան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՓԱՅՏՕՂԼ ՀԱՌՋ

ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՅՕԿՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ ամէն տեսակ գիրքեր և տումարներ կը կազմուին չափաւոր գիներով: Կազմատունը ունի եւրոպական ընտիր գործիներ նորագոյն կատարելութեամբ շինուած, և կարող է ամէն տեսակ գիրքեր պատրաստել յոյժ ընտիր և հաստատուն կազմով:

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջև բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Գամպիսէս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերաօ	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սէսօստրիս	3250	Ատլանտիք	1700
Թիպէս	3250	Լօթիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Սէւիլ	700
Սֆինքս	3000		

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ռուիթըլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

515

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ
ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ԱՌԱՐԿԱՅԻՑ
ևն ևն ևն

Գործարանի վաճառականութեան պայմաններով

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՕԲ

Ֆրանսական արտադրութիւնք և ամենէն ա, ընտիր

ԳԻՆԵՐՆ ՅՈՅԺ ՉԱՓԱՒՈՐ

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումն

Գաւառական յանձնարարութիւնք

Սուլթան համամ Ֆրնտըքլեան խան, Թիւ 1 և Թիւ 27 ու 28 Չարշըլը խան, ՊՈԼԻՍ:

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջև.

Ուղևորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսդոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկոյի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի ևն ևն համար:

Ուղևորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի:

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայ մը: Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ:

Տէմէրէրա շոգենաւը, նաւապետ Ճոնէս, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով:

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայի
փաշա խան Ղալաթա

511

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօմբէյի միջև կանոնաւորապէս բանող

Ուղղակի և արագ ուղևորութիւն

Նաւողջէքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ
Մոհանէ փողոց, Թիւ 141

514

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանթօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլը	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիփսօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բառդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիտօ	2,800
Էրատօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Ցրատօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սափֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտնօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրգ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճինօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլփօ	2,000	Խէտտօ	1600
Քօվնօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Տրուռօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, և ամսոյս 25 ին պիտի մեկնի:

Սալէռնօ շոգենաւը, նաւապետ Ռոճըրս, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 4 ին մեկնած և 20 ին աստ կ'սպասուի:

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլէթ
խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արևելեան միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արաբեան	3700	Իլլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իսթրիան	5500
Բուլկարիան	6000	Լեպանիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէնքաշիրեան շոգենաւը, նաւապետ Տէյվիս, այսօր Լիվրբուլէն աստ հասաւ:

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատերք, Փարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաճման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթըլ և ընկ.

512

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև
կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռէյքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէրչէմպէ պազար, Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և թիթեղ երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶՄԻՆԵՐ

ԲԵԴՐՈԼԻ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Բրիսթոֆլէ ոսկեզօծ գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐԾԻ ՊՂՆ ԿԱՀԵՐ

Ջրհանք Հրշէջ գործիչ մեքենայներ	Ուսողութեան Գործիներ Ալապաստրի չապրուանիներ

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տապակոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Սառուցի գործիներ — Սառցամաններ Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ Գինւոյ մամուլներ	Տուղ — Լոգորան Լվարդօ Նորականեր — Խցող իր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԳՈՎԻՉ

Ի Սպլիթ (Դալմաթիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մահ-Հանէ, Լոյտ խան, 2:

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՆԻՔՕՍԻՏ. ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ԼԵԱՐԴԻ ՊԱՇՏՕՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՈՆԻ Է ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ
ՊԱՏՃԱՌ Է ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ, ՄԷՋՔԻ
ՋՂԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ահաւասիկ հակիրճ ամփոփում մը այն բանախօսութեան զոր Բժշկական Կաճառին առջև բրած է

ՏՐ. Ճ. ՀԷՅՏՈՔ

Լեարդը ճանչցուած է իբր ստեղծիչ և զտիչ արեան շրջաբերութեան: Իւր ծաւալով և ձևովը կարևոր դեր մը կը խաղայ կենդանային տնտեսութեան մէջ՝ թէ՛ մարսողութեան և թէ՛ սնդառութեան տեսակէտով: Ամեն սնունդ որ կը ներգործէ մարսողական գործարանաց վրայ, կլիւգօզի և Բեբդօնի կը վերածուի. և այս ձևով է որ կը մտնէ «Փուռն» երակին մէջ. Անդ, լեարդին ազդեցութեամբ, այդ նիւթերը կը վերածուին տեսակ մը շաքարի և ապա լեարդէն կ'ելնեն և ընդհանուր շրջաբերութեան մէջ կը մտնեն. Այս կերպիւ կազմուող նոր նիւթն երկու օգուտ ունի, մարմնոյն տաքութիւնը կը պահպանէ և գործարանաց պաշտօնավարութիւնը կ'երագէ:

Տր. Մըրչիսըն կ'ըսէ. Մաղձին կազմութիւնն և զատումն յոյժ կնճռոտ են: Մաղձն միշտ իւր հիւթերէն կը զատուի լեարդին միջոցաւ՝ ճաշէն առաջ աւելնալով և տակաւ առ տակաւ նուազելով ցորչափ ախորժակը կը գոհանայ:

Արդ, եթէ լեարդն, մարմնոյն այդ էական գործարանն ընդարմանայ և մաղձին անցքէն խանգարուի, նիհարութիւն և հիւանդութիւն յառաջ կուգայ:

Աստ կը նշանակեմ անտի ծագում առնող ութն գլխաւոր հետեւանքներն զորս ամեն ոք կը ճանչէ:

1. Հիւանդը կը գանգատի թէ ստամոքսը ծանրացած և լեցուն է:
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ:
3. Սրտացաւութիւն:
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն:
5. Բերնին մէջ գէշ հոտ մը, մանաւանդ առտուն, և ծանր լեզու:
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն:
7. Գլխու ցաւ:
8. Մտային կորովի նուազում, և անհուն մելամաղձութիւն, հանդերձ յոգնածութեամբ և ամեն ինչ հետևեալ օրուան թողլու տրամադրութեամբ:

Վերոյիշեալ ախտանիշերն բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է Լեարդին պաշտօնավարութեան մէջ: Այժմ, ցոյց տանք թէ հարկ անհրաժեշտ է զգուշանալ ո և է սխալէ հիւանդին դարմանման գործին մէջ:

Պէտք է անմիջապէս Լեարդի կազդուրիչ մը հայթայթել. ամենէն գործածական ձևն է դեղահատ մը: Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ երբ դեղահատ մը լաւ կերպիւ պատրաստուած է, ամենէն լաւ և ամենէն արագ միջոցն է երագելու համար լեարդին պաշտօնավարութիւնն: Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ, ինչպէս ձեր մէջէն շատեր գիտեն, շինելու համար դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ Մաղձին: Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի և շինեցի զօրաւոր ու կատարեալ դեղահատ մը և զայն կոչեցի.

ԼԵԱՐԴԻ ՀԷՅՏՈՔԵԱՆ ՆՈՐ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ (ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

Մէկ դեղահատը մէկ անգամ.—մէկ դեղահատը մէկ անգամ.—մէկ դեղահատը մէկ անգամ

Մէջքի ամեն ցաւերուն համար, Տր. Հէյտոքի դեղահատը կատարեալ դարման մ'է: Միակ դեղահատ մը պիտի գոհացնէ ամենէն սկեպտիկները —կանանց հիւանդութեանց համար, Ջղաձգութիւնք, Տկարութիւն, ընդհանուր թուլութիւն, Ախորժակի պակասութիւն և Գլխու ցաւ, Տր. Հէյտոքի նոր դեղահատն անվրէպ դարման մ'է: Այդ դեղահատները տիեզերահռչակ են իրենց ազդեցութեամբ և անոնց զօրութիւնն կրնայ միշտ երաշխաւորել:

ՄԷՆ ՄԻ ՍՐՈՒԱԿ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ ԳՍԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏ.—ՄԷԿ ԴԵՂԱՀԱՏԸ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ
կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով

ԱԶԴ.—Վստահ լինելու համար Հէյտոքի Դեղահատներուն վաւերականութեան, տեսէք թէ ծրարներու մէկն մի երկոտասանեակի վրայ կը գտնուի՞ ստորագրութիւնն Ֆ. Հ. Ֆրանսիսի, որ գործակատարն է Միացեալ Նահանգաց համար:

Ասոնց ստոր մի՛ գնէք:

Ըստ որում Հէյտոքի դեղահատներն բոլորովին տարբեր են մինչև ցարդ ծանօթ 212 դեղահատներէն, տարակուսող անձինք կրնան փորձի համար ՁՐԻԱԲԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն և հասցէն:

Մեծաքանակ կը ծախուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիա, Մեծ փողոց, 35: Փոքր առ փոքր կը ծախուի ամեն դեղարանից մէջ:

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը:

Կաւէ **ՓՈԿՆԵՐ** ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար:

ՌԵՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար:

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ:

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան:

Զանազան տեսակ **ԴԱՐԲՆՆԱԼ** առարկայք:

Անգլիական **ԹԱՆԱՔ** տպագրատանց համար:

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Նիւ քուէք Դալըրըմ
Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ

Որոնք միշտ կը պիտուրին կրակի և խորտակման

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր Եւրոպայի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ:

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին

ՃՕՆ ՆՕՌԻԿԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատուն

ԲԵԴՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողներով կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Ապրիլի (Ն. Տ.) 1886, մինչև նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 32	2 21	2 49	3 23	3 51	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 39	7 20	...	...
Գում–գաբու	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29	...	...
Եէնի–գաբու	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	... ...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	... ...	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39	...	...
Եէտի–գուլէ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 43	11 10	11 45	12 12	1 54	2 44	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43	...	...
Մագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	... ...	10 55	... ...	11 58	... ...	... ...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...	7 54	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	... ...	11 04	... ...	12 08	... ..	... ...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	..	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	... ...	...	... ...	12 16	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	..	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47		
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 21	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 30	...	7 44	...	8 40	... ...	9 39	... ...	... ...	11 21	... ...	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 15	6 36	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	... ...	9 49	... ...	... ...	11 31	... ...	...	2 31	...	3 33	...	4 35	...	5 32	...	6 25	6 49	...	...	...
Եէտի–գուլէ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	1 26	2 15	2 43	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14	...	...
Սամաթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	... ...	10 18	11 20	11 48	1 30	2 19	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	...	7 48	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի–գաբու	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	... ...	10 24	11 26	11 54	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	...	7 24	...	...
Գում–գաբու	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 12	7 28	...	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20	7 36	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչև բանող կառախմբոց մինչև թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ: